

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ
GOVERNMENT OF PUNJAB

ਬਜਟ ਸਾਰ

੨੦੨੪-੨੫

BUDGET AT A GLANCE

2024-25

ਬਜਟ ਸਾਰ ਬਜਟ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਸਮਝਣਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁੱਲ ਜੋੜਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਤੇ ਖਰਚਾ, ਮਾਲੀ ਘਾਟਾ, ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਅਤੇ ਮੁੱਢਲਾ ਘਾਟਾ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਕੀਮਾਂ/ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਸਬੰਧੀ ਖਰਚੇ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵੇਰਵਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ੨੦੨੪-੨੫ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਬਜਟ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵੀ ਹਨ।

ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ

Budget at a Glance shows Budget estimates in broad aggregates to facilitate easy understanding. This document shows receipts and expenditure as well as the revenue deficit, the fiscal deficit and the primary deficit. Schemes/Projects Outlays are shown in brief. The document also gives the highlights of the budget for the financial year 2024-25.

DEPARTMENT OF FINANCE

5 March, 2024

Contents

1	ਬਜਟ ਸਾਰ	Budget at a Glance	1
2	ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	Receipts	3
3	ਖਰਚਾ	Expenditure	4
4	ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਕਾਰਨ ਵਿੱਤੀ ਸਪੇਸ ਦਾ ਸੰਕੁਚਨ	Constriction of Fiscal Space due to Liabilities Inherited	5
5	ਰੁਪਿਆ ਕਿੱਥੋਂ ਆਵੇਗਾ/ਕਿੱਥੇ ਜਾਵੇਗਾ	Rupee comes from/goes to	7
6	ਜੀ ਐੱਸ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਰੁਝਾਨ	GSDP Trends	11
7	ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ	Receipt Trends	14
8	ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ	Expenditure Trends	22
9	ਘਾਟੇ ਦੇ ਰੁਝਾਨ	Deficit Trends	28
10	ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਰੁਝਾਨ	Debt Trends	29
11	ਸੈਕਟਰਵਾਰ ਯੋਜਨਾ ਉਪਬੰਧ	Sectoral Plan Allocations	30
12	ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਵੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ	Major New Initiatives 2024-25	31

ਬਜਟ ਸਾਰ Budget at a Glance

₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ - ₹ in Crores

ਮੱਦ	Item	ਲੇਖੇ	ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ	ਸੋਧੇ ਅਨੁਮਾਨ	ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ
		Accounts	Budget	Revised	Budget
		2022-2023	Estimates 2023-2024	Estimates 2023-2024	Estimates 2024-2025
1. ਮਾਲੀਆ-ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ (2+3+4+5)	1. Revenue Receipts (2+3+4+5)	87615.60	98852.13	98939.73	103936.19
2. ਰਾਜ ਦੀ ਆਪਣੇ ਕਰਾਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨ	2. State's Own Tax Revenue	42243.17	51835.49	51400.00	58900.00
3. ਰਾਜ ਦੀ ਆਪਣੀ ਗੈਰ ਕਰਾਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨ	3. State's Own Non-Tax Revenue	6231.94	7823.99	10051.30	11246.33
4. ਕੇਂਦਰੀ ਕਰਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ	4. Share of Central Taxes	17163.65	18457.57	19958.16	22041.48
5. ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਗਰਾਂਟਾਂ	5. Grants-in-aid from Centre	21976.84	20735.08	17530.27	11748.38
6. ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ (7+8)	6. Capital Receipts (7+8)	47426.36	50610.15	44231.63	42481.48
7. ਉਪਾਅ ਅਤੇ ਸਾਧਨ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਣ	7. Public Debt excluding Ways and Means Advances	47262.48	49410.15	44031.63	41831.48
8. ਗੈਰ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	8. Non-Debt Receipts	163.88	1200.00	200.00	650.00
9. ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ (1+6)\$	9. Total Receipts (1+6)\$	135041.96	149462.28	143171.36	146417.67
10. ਉਪਾਅ ਅਤੇ ਸਾਧਨ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ \$	10. Total Receipts including Ways & Means Advances \$	177323.67	194462.28	196171.36	203417.67
11. ਮਾਲੀਆ-ਖਰਚੇ (12+13+14+15)	11. Revenue Expenditure (12+13+14+15)	113660.64	123440.91	122751.46	127134.33
12. ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਉਜਰਤਾਂ (ਸਮੇਤ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਤਨਖਾਹ)	12. Salaries and Wages (including Grants-in-aid Salary)	32170.94	34620.26	34300.20	35167.74
13. ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਨਵਿਰਤੀ ਲਾਭ	13. Pensions and Other Retirement Benefits	18214.25	18000.00	18900.00	19800.00
14. ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ	14. Interest Payment	19905.13	22000.00	22500.00	23900.00
15. ਹੋਰ ਮਾਲੀਆ-ਖਰਚੇ	15. Other Revenue Expenditure	43370.32	48820.65	47051.26	48266.59
16. ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ	16. Capital Expenditure	6667.23	10354.53	6406.29	7445.03
ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ*	Effective Capital Expenditure*	7477.18	11782.14	7194.55	8399.09
17. ਉਪਾਅ ਅਤੇ ਸਾਧਨ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਣ ਦੀਆਂ ਅਦਾਇਗੀਆਂ	17. Repayment of Public Debt excluding Ways and Means Advances	16094.00	16626.00	16626.00	12866.56
18. ਕਰਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ	18. Advances of Loans	1381.68	1040.84	292.61	471.75
19. ਕੁੱਲ ਖਰਚਾ (11+16+17+18)	19. Total Expenditure (11+16+17+18)	137803.55	151462.28	146076.36	147917.67
20. ਉਪਾਅ ਅਤੇ ਸਾਧਨ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੁੱਲ ਖਰਚਾ	20. Total Expenditure including Ways & Means Advances	180085.26	196462.28	199076.36	204917.67
21. ਮਾਲੀ ਘਾਟਾ (11-1)	21. Revenue Deficit (11-1)	26045.04	24588.78	23811.73	23198.14
		(3.87%)	(3.52%)	(3.23%)	(2.89%)
ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਮਾਲੀ ਘਾਟਾ**	Effective Revenue Deficit**	13102.68	23161.17	23023.47	22244.08
		(1.95%)	(3.32%)	(3.13%)	(2.77%)
22. ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ (21+16+18-8)#	22. Fiscal Deficit (21+16+18-8)#	33930.07	34784.15	30310.63	30464.92
		(5.04%)	(4.98%)	(4.12%)	(3.80%)
23. ਮੁੱਢਲਾ ਘਾਟਾ (22-14)	23. Primary Deficit (22-14)	14024.94	12784.15	7810.63	6564.92
		(2.08%)	(1.83%)	(1.06%)	(0.82%)

ਮੱਦ	Item	ਲੇਖੇ	ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ	ਸੋਧੇ ਅਨੁਮਾਨ	ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ
		Accounts	Budget Estimates	Revised Estimates	Budget Estimates
		2022-2023	2023-2024	2023-2024	2024-2025
24. ਬਕਾਇਆ ਕਰਜਾ	24. Outstanding Debt	314220.76	347542.39	343626.39	374091.31
25. ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜਾ***	25. Effective Outstanding Debt***	293729.35	327050.98	323134.98	353599.90
		(43.64%)	(46.81%)	(43.88%)	(44.05%)
26. ਚਾਲੂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਰਾਜ ਉਤਪਾਦਨ##	26. GSDP at Current prices##	673107.00	698635.00	736423.00	802701.00

*Note- (1) Numbers in brackets are percentage with Gross State Domestic Product (GSDP) at Current Prices.

(2) Ways & Means Advances: Rs 42281.71 Cr (2022-23); Rs 45000 Cr (2023-24 BE); Rs 53000 Cr (2023-24 RE); Rs 57000 Cr (2024-25 BE)."

* Including Grant-in-aid for creation of Capital assets: Rs 809.95 Cr (2022-23); Rs 1427.61 Cr (2023-24 BE); Rs 788.26 Cr (2023-24 RE); Rs 954.06 Cr (2024-25 BE).

** Excluding Grant-in-aid for creation of Capital assets: Rs 809.95 Cr (2022-23); Rs 1427.61 Cr (2023-24 BE); Rs 788.26 Cr (2023-24 RE); Rs 954.06 Cr (2024-25 BE).

Fiscal Deficit = Revenue Deficit+ Capital Expenditure+ Advances of Loans- Non Debt Receipts.

Net Borrowing available for any financial year includes a certain percentage of GSDP as conveyed by Government of India from time to time; contribution to National Pension Fund; Scheme for Special Assistance to States for Capital Investment; Unutilized Carry Forward Borrowing available with the State and it excludes Off-Budget Borrowing.

*** Excluding Back to Back Loans of Rs 20,491.41 cr received from Gol during 2020-21 & 2021-22 in lieu of GST Compensation shortfall.

Gross State Domestic Product for 2024-25 BE has been projected as Rs 8,02,701 Cr assuming 9% growth over the estimated GSDP of Rs 7,36,423 Cr as per the advance estimates of FY 2023-24 received from Directorate of Statistics, Punjab.

\$ Total Receipts excludes Public Account and opening cash balance in Financial Year.

ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ Receipts

		₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ - ₹ in Crores			
ਮੱਦ	Item	ਲੇਖੇ Accounts 2022-2023	ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ Budget Estimates 2023-2024	ਸੋਧੇ ਅਨੁਮਾਨ Revised Estimates 2023-2024	ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ Budget Estimates 2024-2025
ੳ. ਮਾਲੀਆ-ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ (1+2+3+4)	A. Revenue Receipts (1+2+3+4)	87615.60	98852.13	98939.73	103936.19
1. ਰਾਜ ਦੀ ਆਪਣੇ ਕਰਾਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨ	1. State's Own Tax Revenue	42243.17	51835.49	51400.00	58900.00
ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ.	GST	18127.84	23000.00	22500.00	25750.00
ਵੈਟ	VAT	5636.87	7600.00	7500.00	8550.00
ਰਾਜ ਆਬਕਾਰੀ	State Excise	8437.18	9785.00	9900.00	10350.00
ਅਸਟਾਮ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ	Stamps and Registration	4226.54	4750.00	4600.00	5750.00
ਵਾਹਨਾਂ ਤੇ ਕਰ	Taxes on Vehicles	2673.56	3450.00	3300.00	4350.00
ਬਿਜਲੀ ਤੇ ਕਰ	Electricity Duty	2887.64	2750.00	3100.00	3500.00
ਹੋਰ	Others	253.54	500.49	500.00	650.00
2. ਰਾਜ ਦੀ ਆਪਣੀ ਗੈਰ ਕਰਾਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨ	2. State's Own Non-Tax Revenue	6231.94	7823.99	10051.30	11246.33
ਆਮ ਫੁਟਕਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	Miscellaneous General Receipt	2827.63	2918.30	4510.00	3843.22
ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼	Punjab Roadways	69.34	200.00	250.00	400.00
ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ	Urban Development & Housing	149.06	1561.00	2020.00	2530.00
ਹੋਰ	Others	3185.91	3144.69	3271.30	4473.11
3. ਕੇਂਦਰੀ ਕਰਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ	3. Share of Central Taxes	17163.65	18457.57	19958.16	22041.48
4. ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਗਰਾਂਟਾਂ	4. Grants-in-aid from Centre	21976.84	20735.08	17530.27	11748.38
ਅ. ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ (5+6)	B. Capital Receipts (5+6)	47426.36	50610.15	44231.63	42481.48
5. ਗੈਰ ਕਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	5. Non-Debt Receipts	163.88	1200.00	200.00	650.00
ਕਰਜੇ ਵਸੂਲੀਆਂ	Recovery of Loans	163.67	200.00	100.00	150.00
ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ	Capital Receipt	0.21	1000.00	100.00	500.00
6. ਕਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	6. Debt Receipts	47262.48	49410.15	44031.63	41831.48
ਬਜਾਰੀ ਕਰਜੇ	Market Loans	45499.53	45730.35	42259.63	38331.48
ਨਾਬਾਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੰਪਨਸੇਸ਼ਨ ਬਾਂਡਜ਼	NABARD/SIDBI/NHB & Others	800.00	800.00	800.00	1000.00
ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਰਜੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ	Loans and Advances from the Central Government	962.95	2879.80	972.00	2500.00
ੲ. ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ (ੳ+ਅ)	C. Total Receipt (A+B)	135041.96	149462.28	143171.36	146417.67
ਸ. ਉਪਾਅ ਅਤੇ ਸਾਧਨ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	D. Total Receipt including Ways & Means Advances	177323.67	194462.28	196171.36	203417.67

ਖਰਚਾ Expenditure

₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ - ₹ in Crores

ਮੱਦ	Item	ਲੇਖੇ	ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ	ਸੋਧੇ ਅਨੁਮਾਨ	ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ
		Accounts	Budget	Revised	Budget
		2022-2023	Estimates 2023-2024	Estimates 2023-2024	Estimates 2024-2025
ੳ. ਮਾਲੀਆ-ਖਰਚੇ	A. Revenue Expenditure	113660.64	123440.91	122751.46	127134.33
ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ	Interest Payments	19905.13	22000.00	22500.00	23900.00
ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਉਜਰਤਾਂ (ਸਮੇਤ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਤਨਖਾਹ)	Salaries and Wages (including Grants- in-aid salary)	32170.94	34620.26	34300.20	35167.74
ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਨਵਿਰਤੀ ਲਾਭ	Pensions and Other Retirement Benefits	18214.25	18000.00	18900.00	19800.00
ਬਿਜਲੀ ਸਬਸਿਡੀ	Power Subsidy	20200.00	20243.76	20200.00	20200.00
ਪੇਂਡੂ/ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਪੁਰਦਗੀ	Devolution to Rural/Urban Local Bodies	3812.28	5360.50	4999.05	5533.81
ਹੋਰ ਮਾਲੀਆ-ਖਰਚੇ	Other Revenue Expenditure	19358.04	23216.39	21852.21	22532.78
ਅ. ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ (ਸਮੇਤ ਰਿਣਾਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ)	B. Capital Expenditure(Including Repayment of Debt and Advances of loans)	24142.90	28021.37	23324.90	20783.34
ੲ. ਕੁੱਲ ਖਰਚਾ (ੳ+ਅ)	C. Total Expenditure (A+B)	137803.54	151462.28	146076.36	147917.67
ਸ. ਉਪਾਅ ਅਤੇ ਸਾਧਨ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੁੱਲ ਖਰਚਾ	D.Total Expenditure including Ways & Means Advances	180085.25	196462.28	199076.36	204917.67
ਹ. ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ਾ (1+2)	E. Debt Servicing (1+2)	35999.13	38626.00	39126.00	36766.56
1. ਉਪਾਅ ਅਤੇ ਸਾਧਨ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ	1. Repayment of Debt excluding Ways & Means Advances	16094.00	16626.00	16626.00	12866.56
2. ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ	2. Interest Payments	19905.13	22000.00	22500.00	23900.00

“CONSTRICTION OF FISCAL SPACE DUE TO LIABILITIES INHERITED”

Despite encountering substantial challenges, this Government has persistently strived to boost the State's revenues. Both the State's Own Tax Revenue (OTR) and Non-Tax Revenue (NTR) have seen an upward trajectory.

MARVELOUS REVENUE GROWTH

For instance, OTR was Rs. 27,747 crore in FY 2016-17 and Rs. 37,327 crore in FY 2021-22. Through the efforts of the incumbent Government, the OTR has jumped significantly to Rs. 42,243 crore in FY 2022-23 and is expected to be Rs. 51,400 crore in FY 2023-24.

Similarly, NTR was mere Rs. 5,863 crore in FY 2016-17 and only Rs. 4,784 crore in FY 2021-22. After the present Government's formation, it has jumped to Rs. 6,232 crore in FY 2022-23 and now it is expected to touch Rs. 10,051 crore in FY 2023-24.

Particulars	FY 2012-17	FY 2017-22	FY 2022-23	FY 2021-22	FY 2022-23	FY 2023-24**
	% in CAGR			(Amount in Crore)		
State's Own Tax Revenue	8.0%	6.1%	13.2%	37,327	42,243	51,400
VAT/GST*	9.5%	5.4%	16.6%	15,542 [#]	18,128 [#]	22,500 [#]
State Excise	9.8%	6.9%	37.0%	6,157	8,437	9,900
Stamps & Registration	-7.9%	10.1%	27.8%	3,308	4,227	4,600
Taxes on Vehicles	12.7%	8.8%	13.3%	2,359	2,674	3,300
State's Own Non-Tax Revenue	33.2%	-4%	30.3%	4,784	6,232	10,051

*Note- This is CAGR of 5 years of VAT as there was no GST in 2012-17; 2017-2022: 3 years of CAGR of GST is considered

[#]GST Collections only

**Note- The figures given for FY 2023-24 are the targets to be achieved in this year.

SERVICING OF LEGACY DEBT & CLEARING OLD LIABILITIES CONSIDERABLY ATE UP PUNJAB'S FISCAL SPACE.

- a) From April'2022 to December'2023, the present government made interest payments amounting to approximately Rs. 30,370 crore which were associated with legacy debts.
- b) Repayment of legacy debt was done by the present Government amounting to Rs. 29,023 crore approx. (from April'22 till Dec'23).

Note: The figures provided are derived from AG accounts and IFMS, with additional calculations conducted by the Finance Department. However, these figures may vary pending reconciliation with the AG accounts.

- c) Current Government inherited unpaid liabilities of previous years worth Crores and is slowly but steadily working to eliminate them.
- d) The immediate and medium-term burden totals around Rs. 13,100 crore. The legacy liabilities relates to Atta Dal Scheme; Power Subsidy Arrears; Bail Out Packages for Debt-Ridden State Entities and Payment of non-released shares of Centrally Sponsored Schemes.
- e) In FY 2022-23 for instance, the current Government successfully addressed outstanding liabilities of Rs. 6,279 crore approx, pertaining to various sectors such as PSIDC, Punjab Agro, Atta Dal Scheme through PUNSUP, payment of old pending sugarcane payments, PUDA, and Punjab State Agricultural Development Bank, power subsidy arrears and unreleased share of Centrally Sponsored Schemes.
- f) Again in the current FY 2023-24 & next FY 2024-25, Rs. 6,000 crore have been kept to clear the previous outstanding liabilities.
- g) The present administration is also facing financial obstacles as the Central Government has not disbursed Rs. 8,000 crore approx designated for the National Health Mission (NHM), Rural Development Fund (RDF), Mandi Development Fund (MDF), and Special Assistance to State for Capital Investment. This stoppage of funds has indirectly affected the State treasury, which released substantial amount of funds by additional borrowing to bridge this shortfall and to ensure unhindered development and services to Punjabis.

FISCAL SPACE EROSION

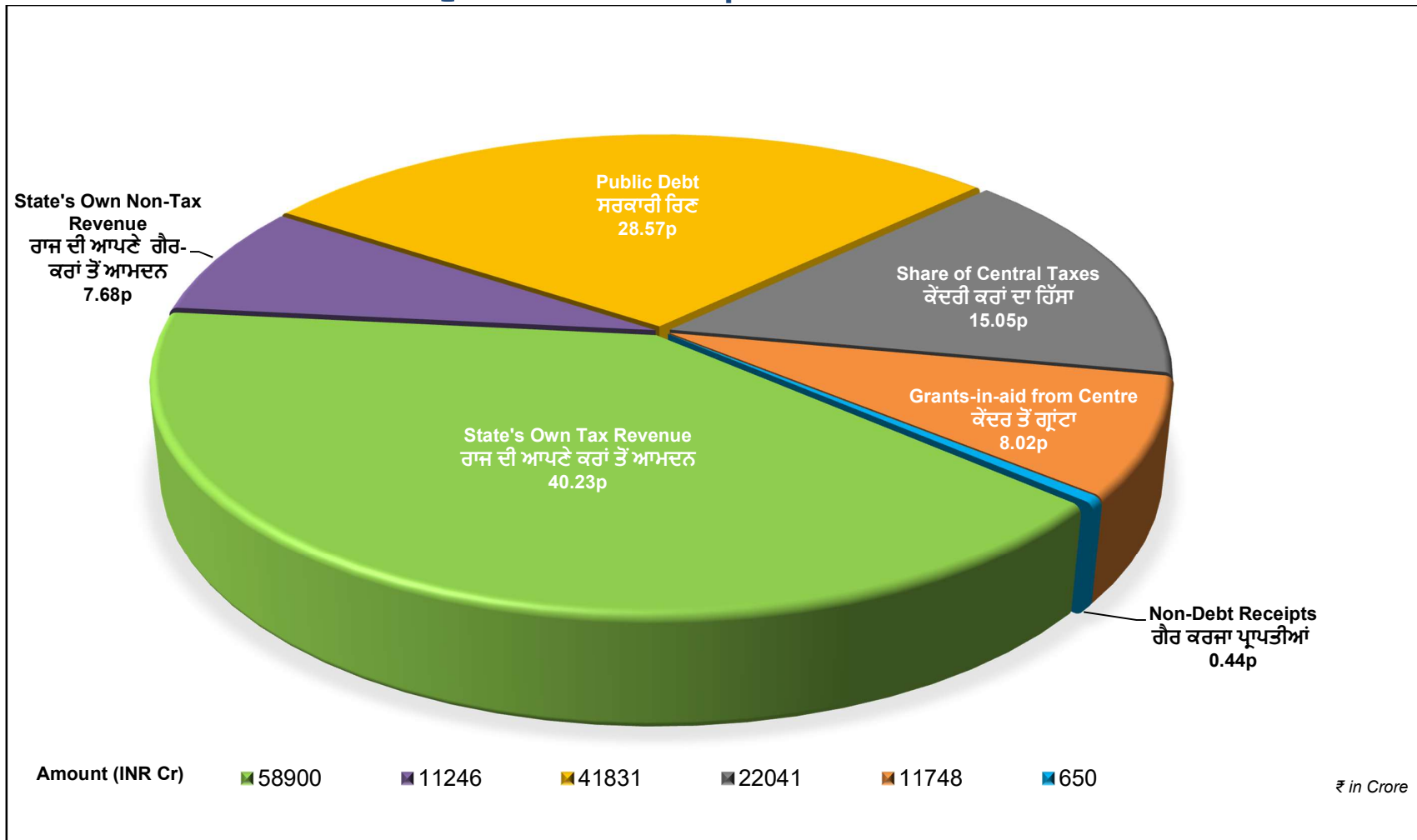
As a result of the previous outstanding debt and subsequent settlement of pending liabilities by this Government, there has been a fiscal erosion of Rs 40,000 crore approx till now. These funds, if retained, could have been allocated for capital infrastructure, development, and various social welfare schemes.

“FROM DEBT TO DEVELOPMENT: GOVERNMENT'S RESOLUTE PATH”

Despite inheriting significant outstanding debt and unresolved liabilities and new fiscal challenges thrown on its path, the incumbent Government is tirelessly working to address people's aspirations while simultaneously boosting revenue receipts.

ਰੁਪਿਆ ਕਿਥੋਂ ਆਵੇਗਾ Rupee comes from

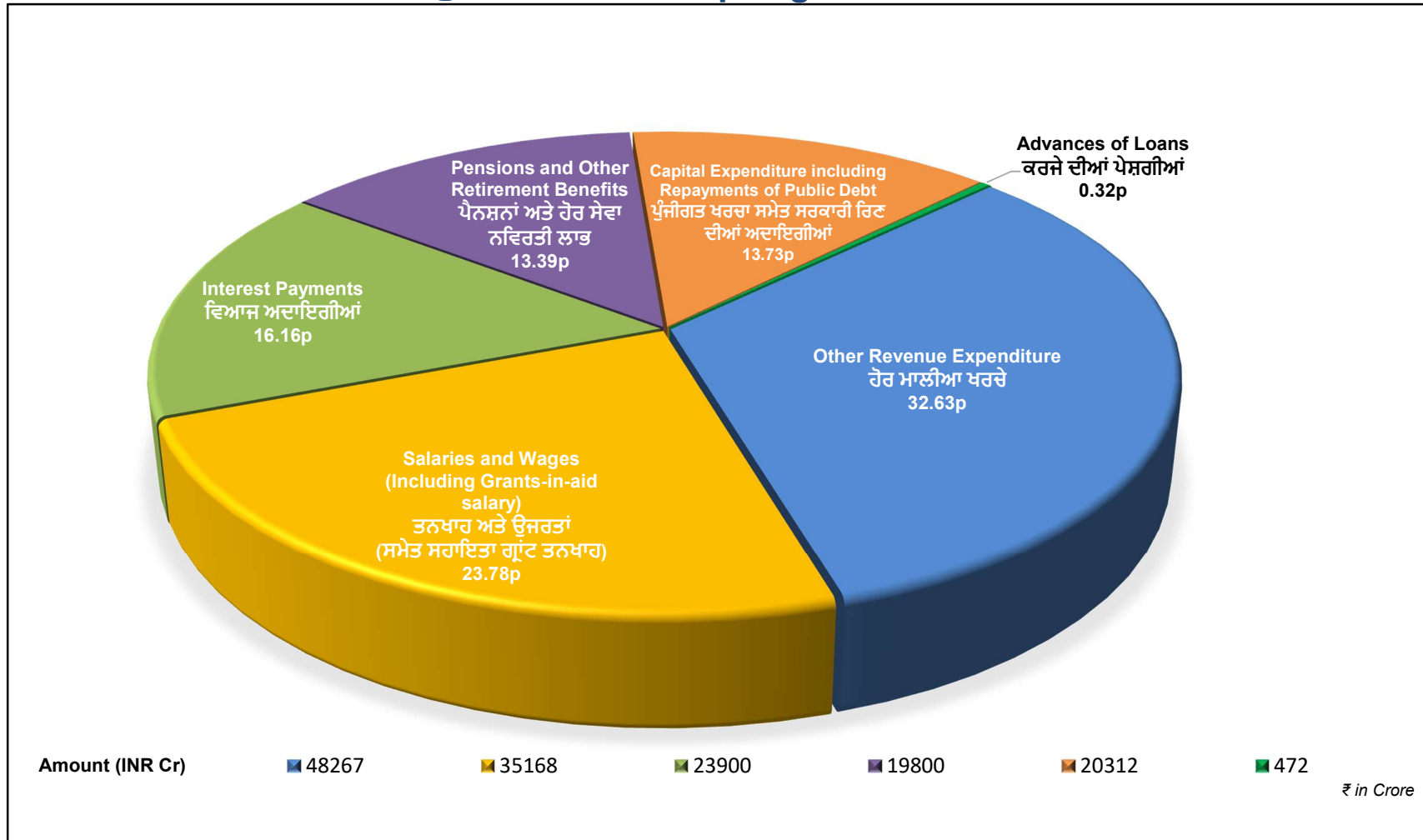
2024-25 BE

Note: Minor Variations due to rounding off.
*excluding Ways & Means Advances

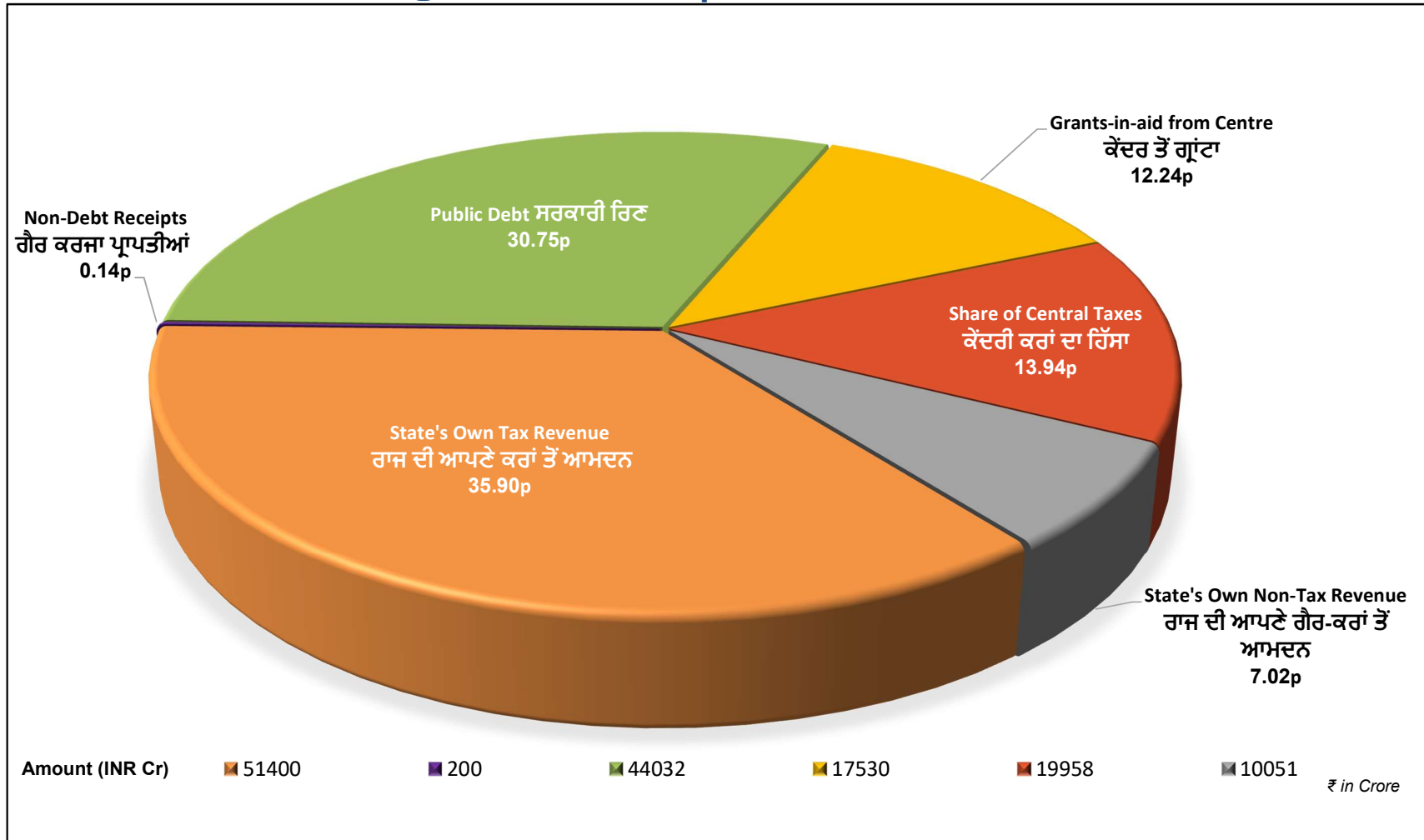
ਰੁਪਿਆ ਕਿੱਥੋ ਜਾਵੇਗਾ Rupee goes to

2024-25 BE

ਰੁਪਿਆ ਕਿਥੋਂ ਆਵੇਗਾ Rupee comes from

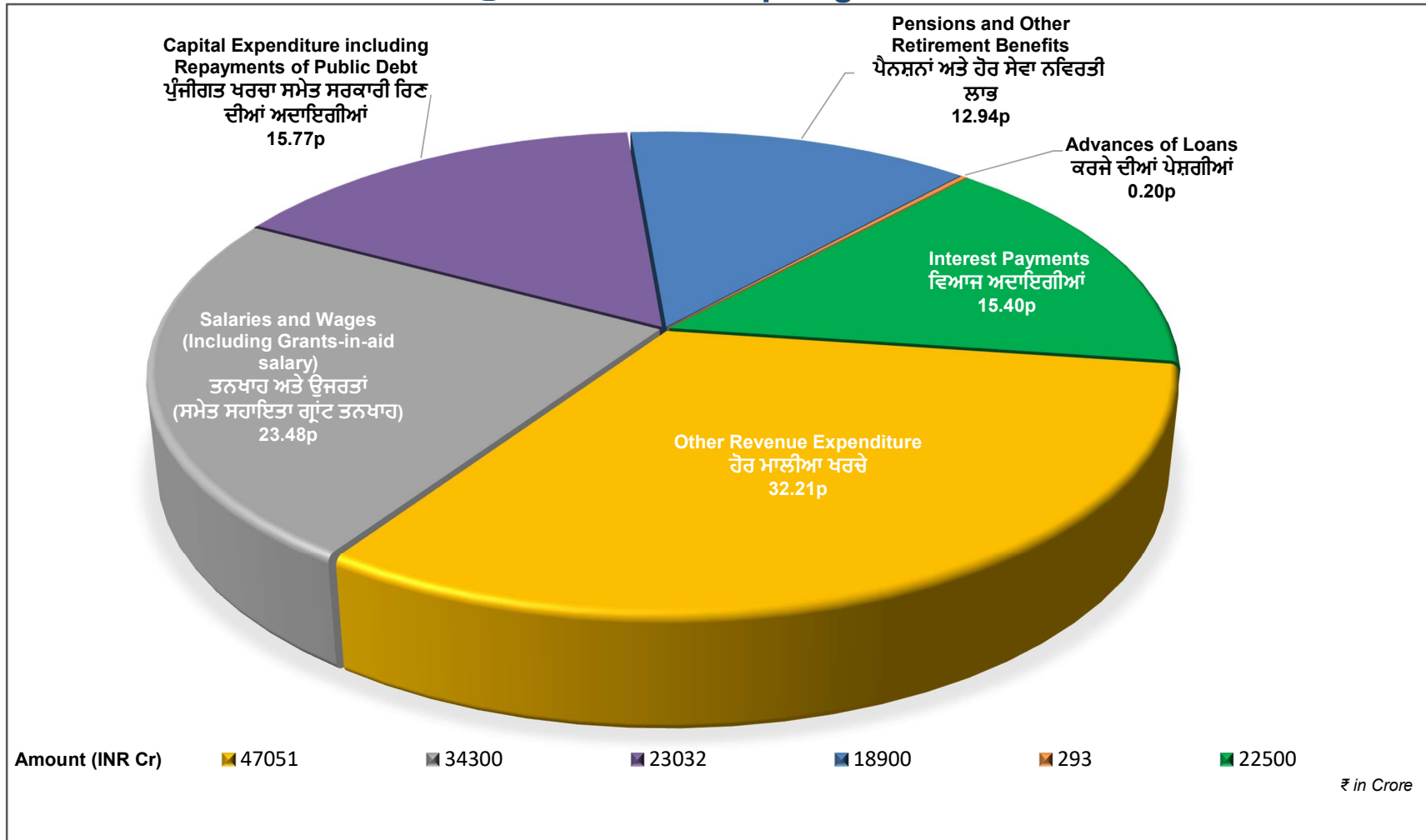
2023-24 RE

Note: Minor Variations due to rounding off.
*excluding Ways & Means Advances

ਰੁਪਿਆ ਕਿੱਥੋ ਜਾਵੇਗਾ Rupee goes to

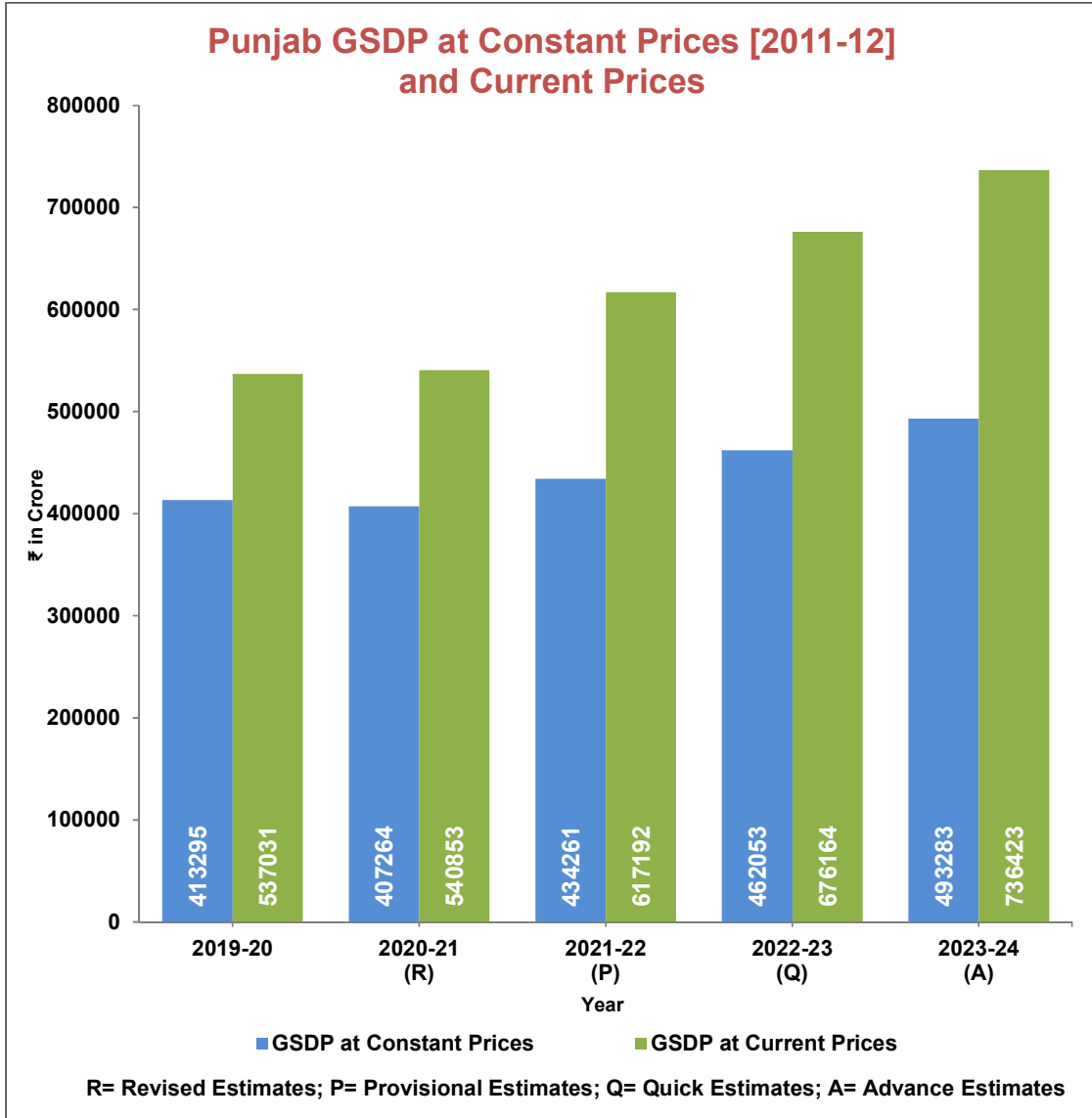
2023-24 RE

Note: Minor variations due to rounding off.
 *excluding Ways & Means Advances

GSDP Trends

ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਰੁਝਾਨ

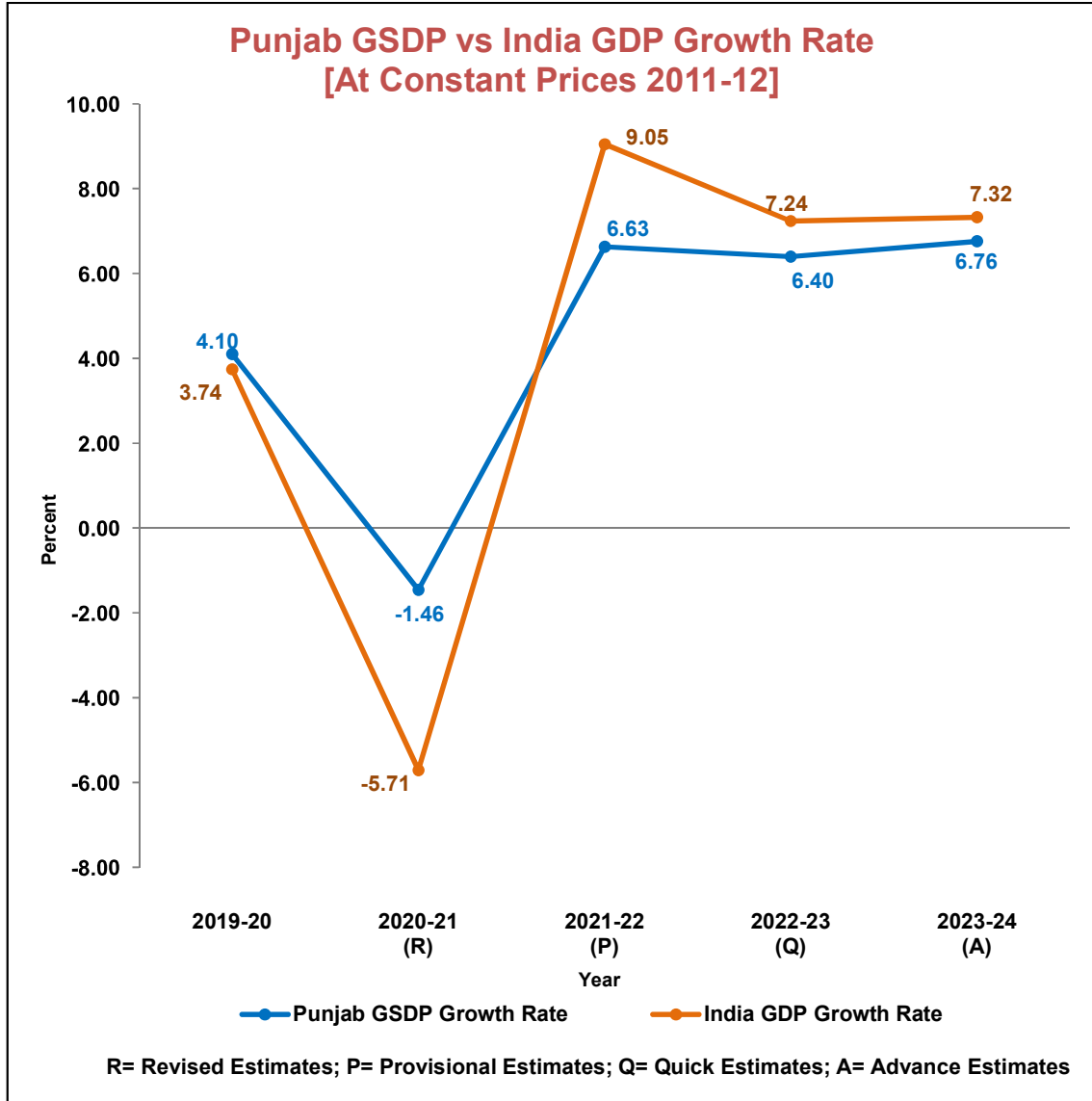

Note: Minor Variations due to rounding off.

Source: ESO Punjab.

GSDP Trends

ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਰੁਝਾਨ

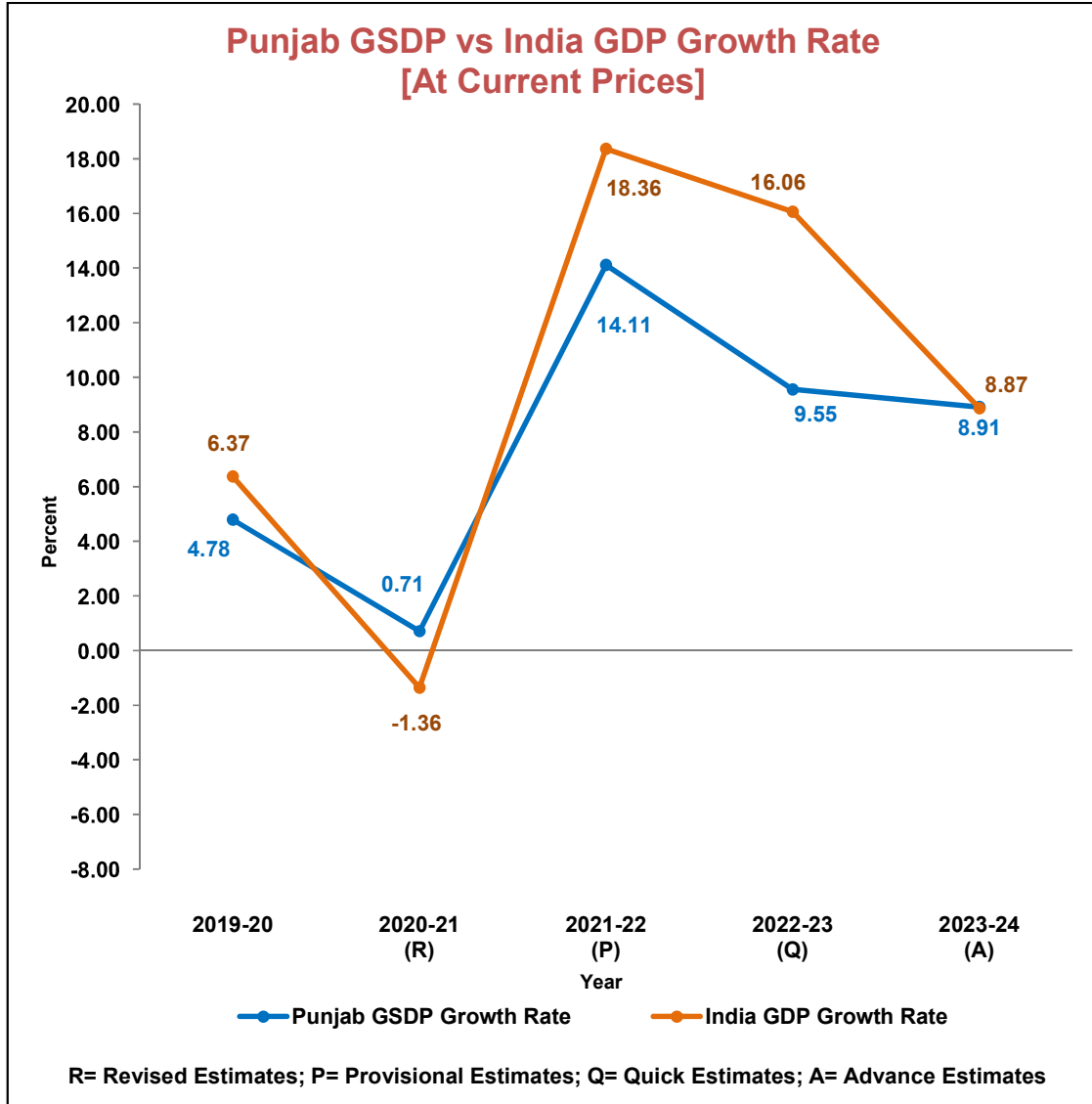

Note: Minor Variations due to rounding off.

Source: ESO Punjab.

GSDP Trends

ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਰੁਝਾਨ

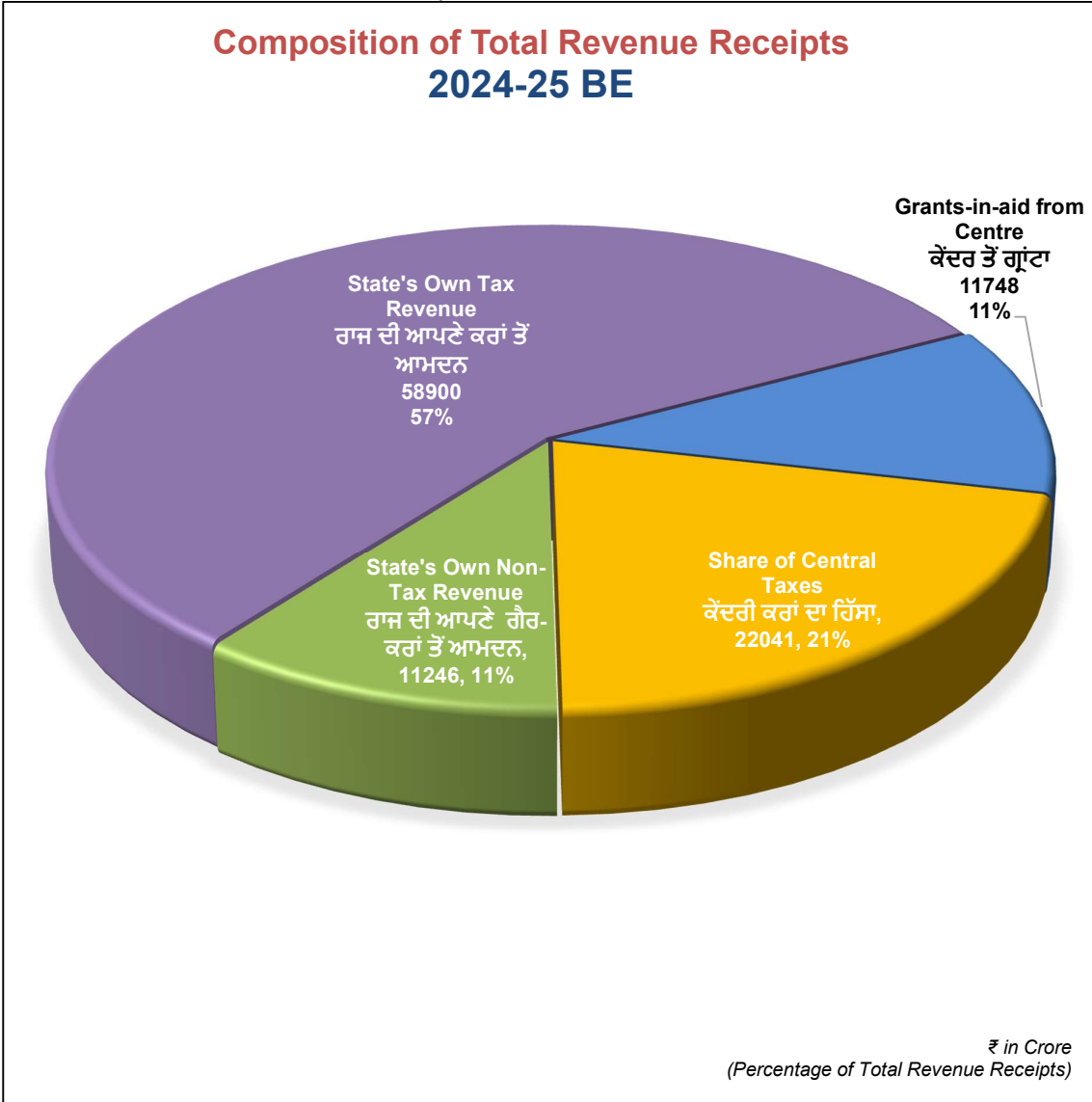
Note: Minor Variations due to rounding off.

Source: ESO Punjab.

Receipt Trends

ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ

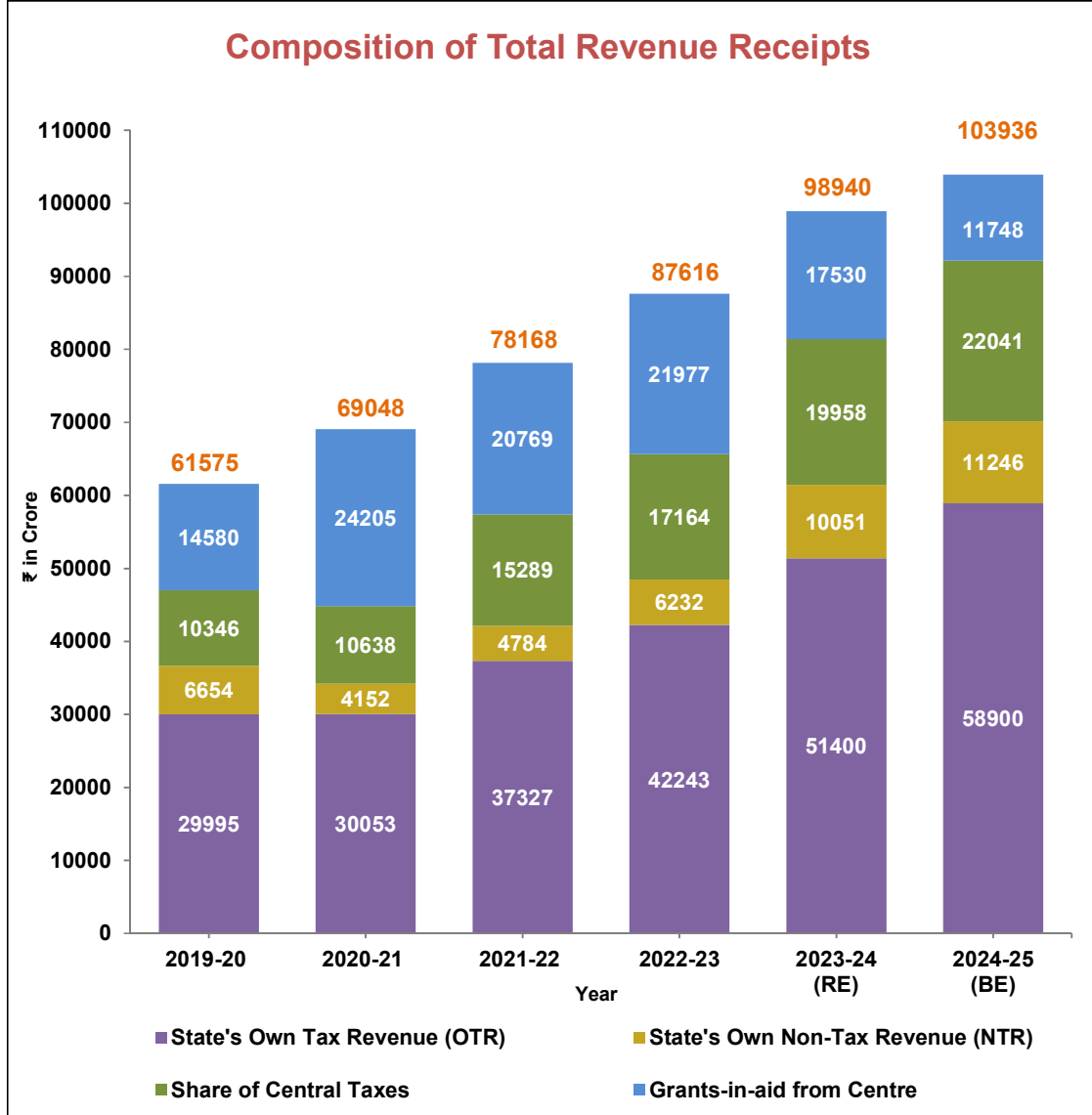
Composition of Total Revenue Receipts 2024-25 BE

Note: Minor Variations due to rounding off.

Receipt Trends

ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ

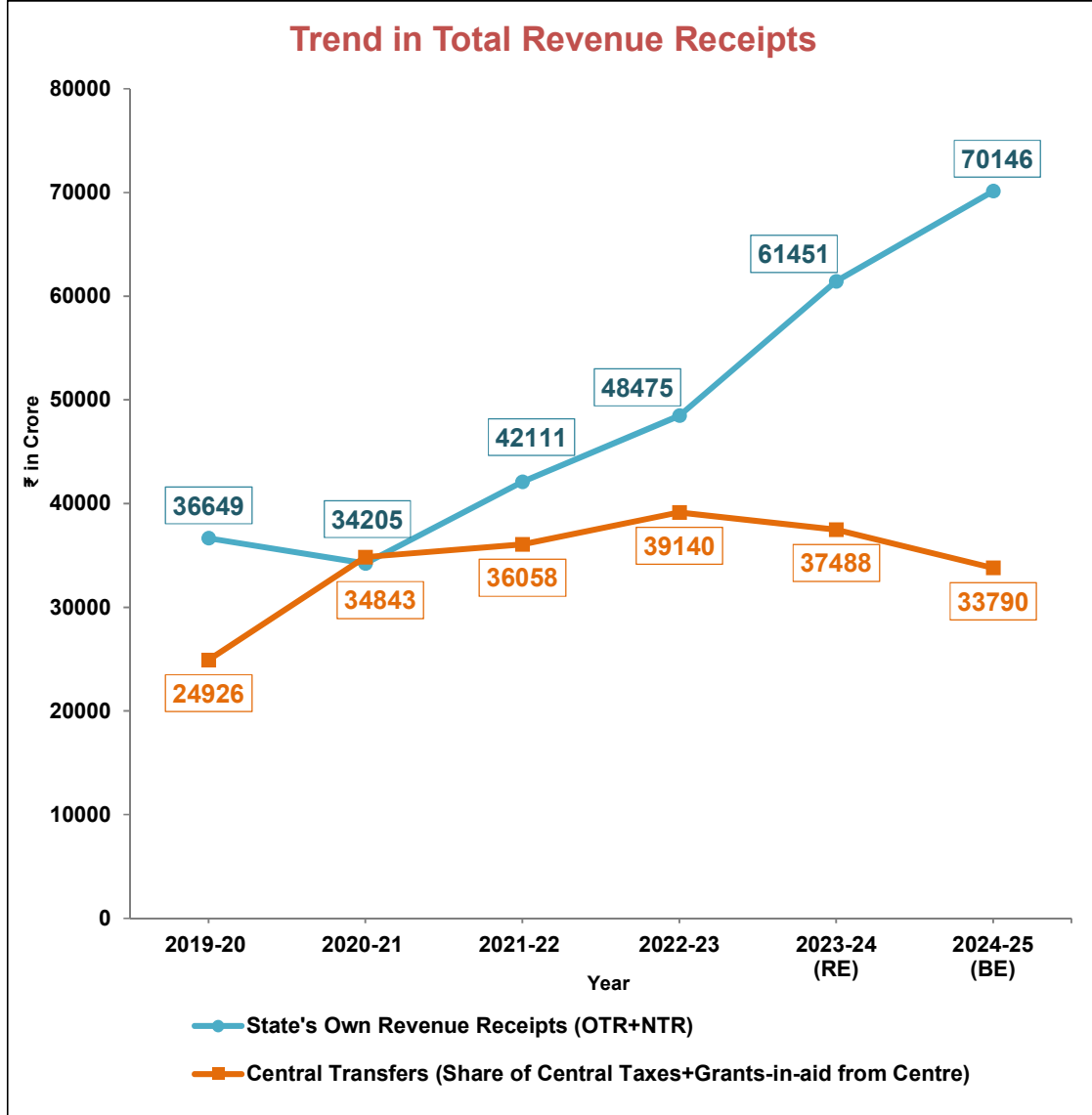

Note: Minor Variations due to rounding off.

Source: Finance Accounts; Estimates for FY 2023-24 & 2024-25.

Receipt Trends

ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ

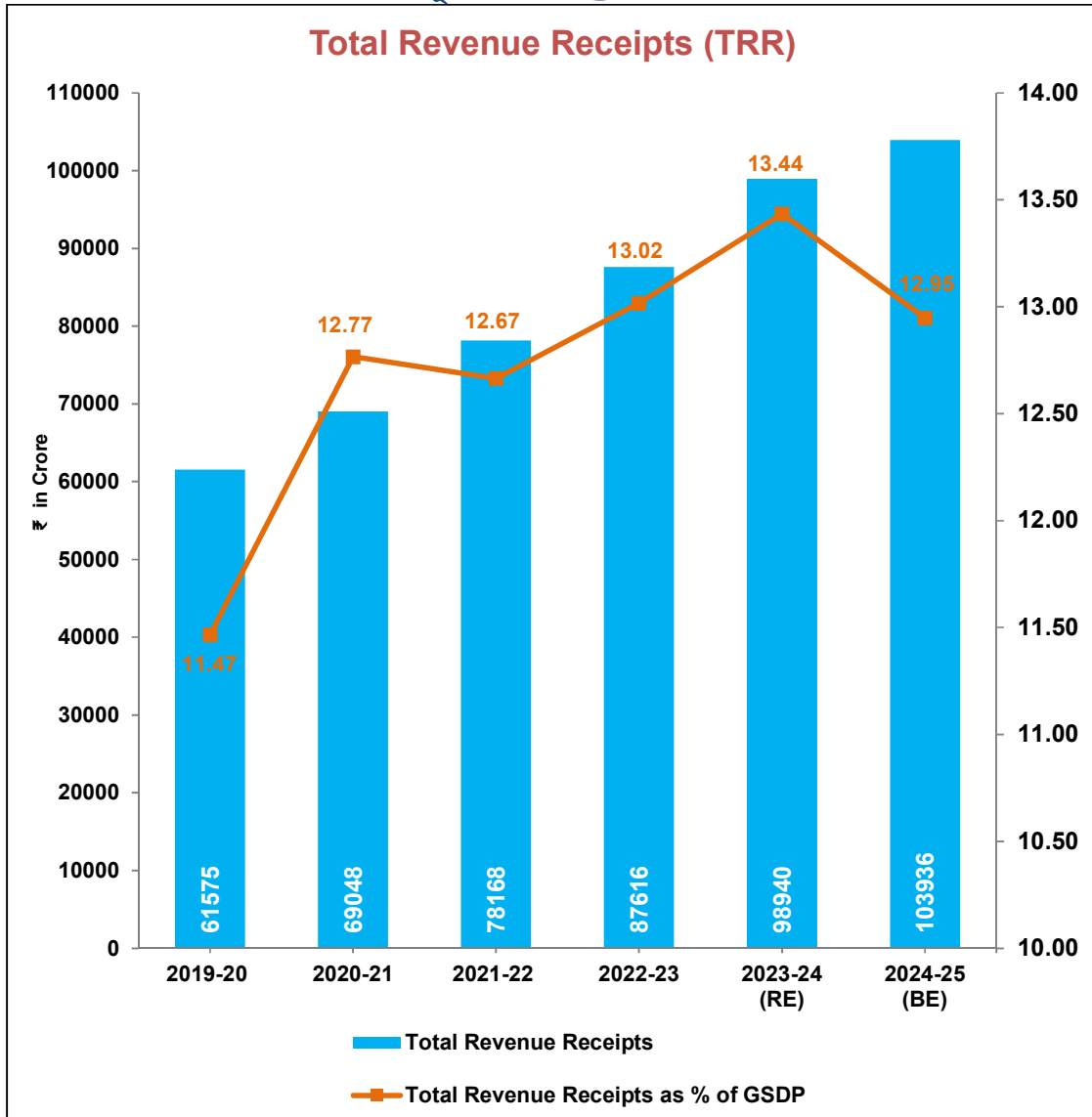

Note: Minor Variations due to rounding off.

Source: Finance Accounts; Estimates for FY 2023-24 & 2024-25.

Receipt Trends

ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ

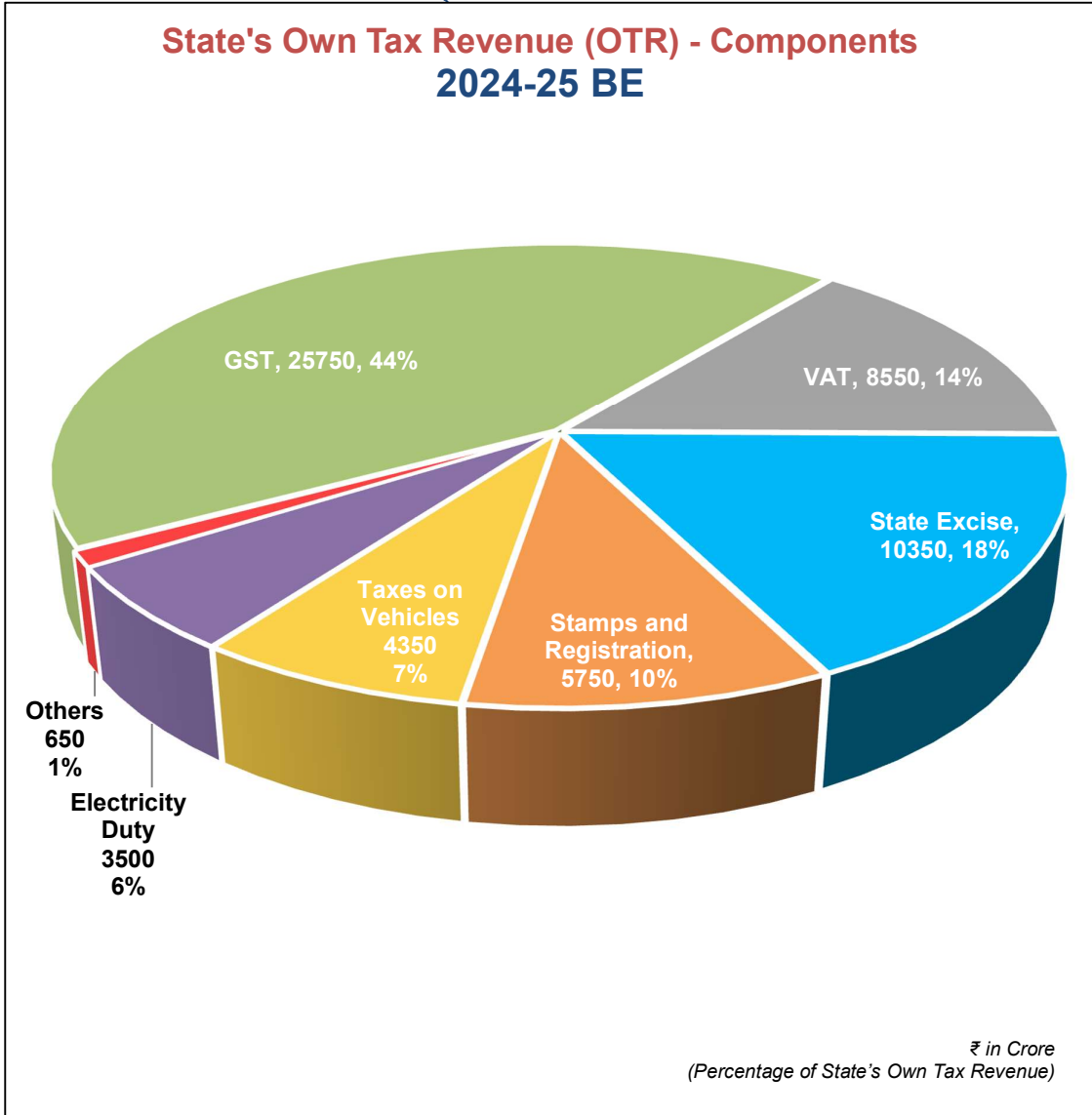

Note: Minor Variations due to rounding off.

Source: Finance Accounts; ESO Punjab; State Finances Audit Report (2022-23); Estimates for FY 2023-24 & 2024-25.

Receipt Trends

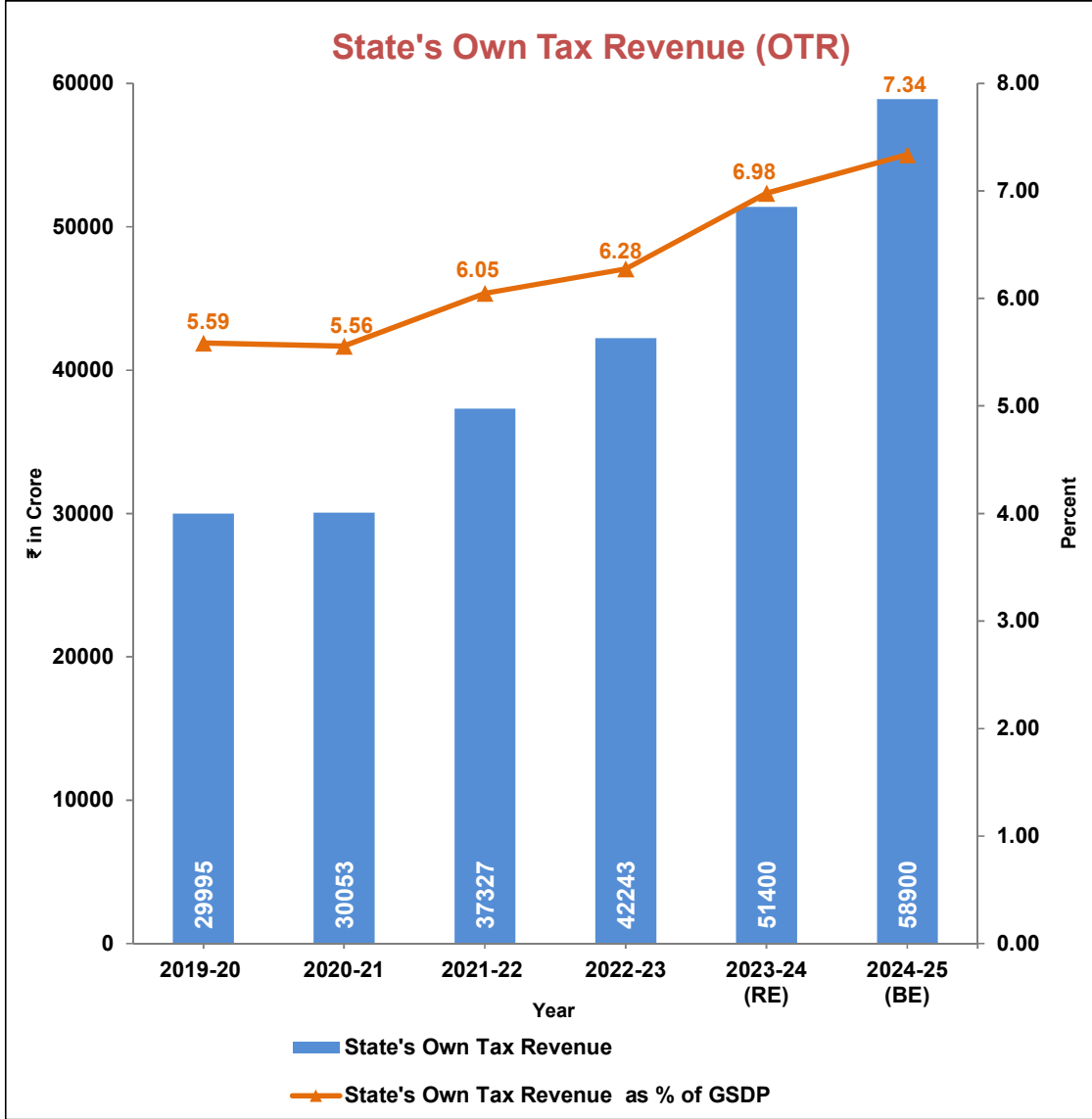
ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ

Note: Minor Variations due to rounding off.

Receipt Trends

ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ

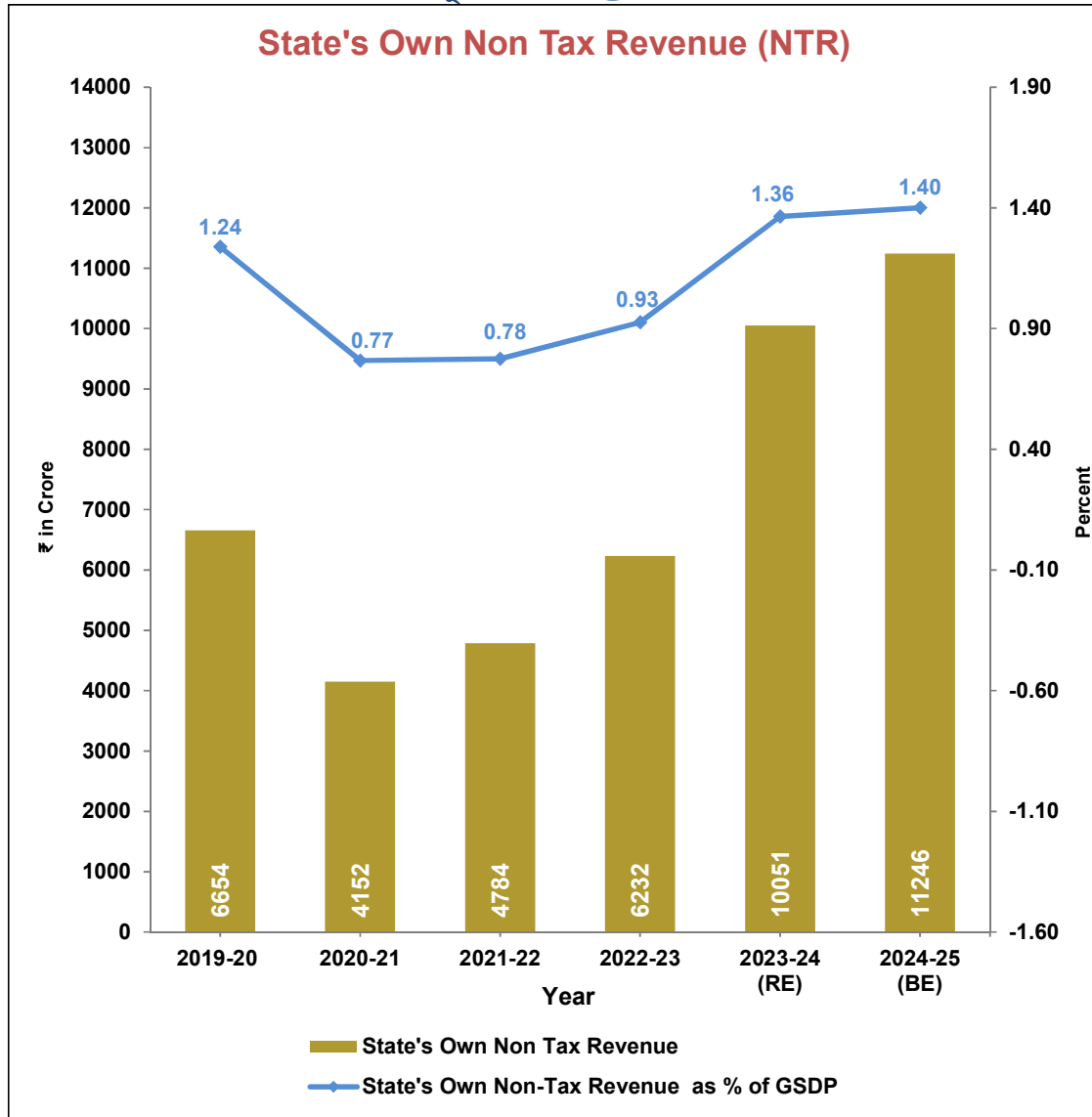

Note: Minor Variations due to rounding off.

Source: Finance Accounts; ESO Punjab; State Finances Audit Report (2022-23); Estimates for FY 2023-24 & 2024-25.

Receipt Trends

ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ

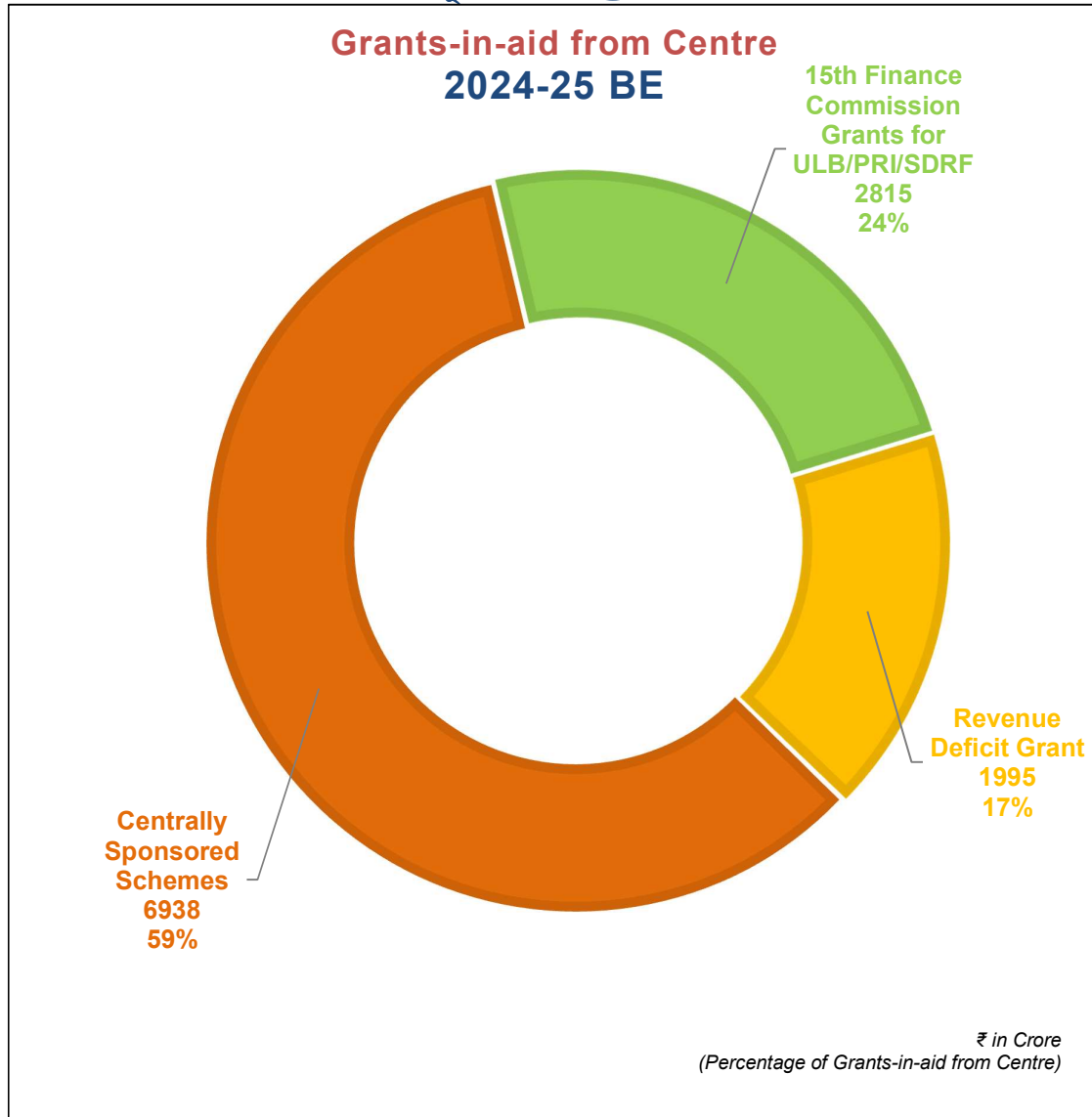

Note: Minor Variations due to rounding off.

Source: Finance Accounts; ESO Punjab; State Finances Audit Report (2022-23); Estimates for FY 2023-24 & 2024-25.

Receipt Trends

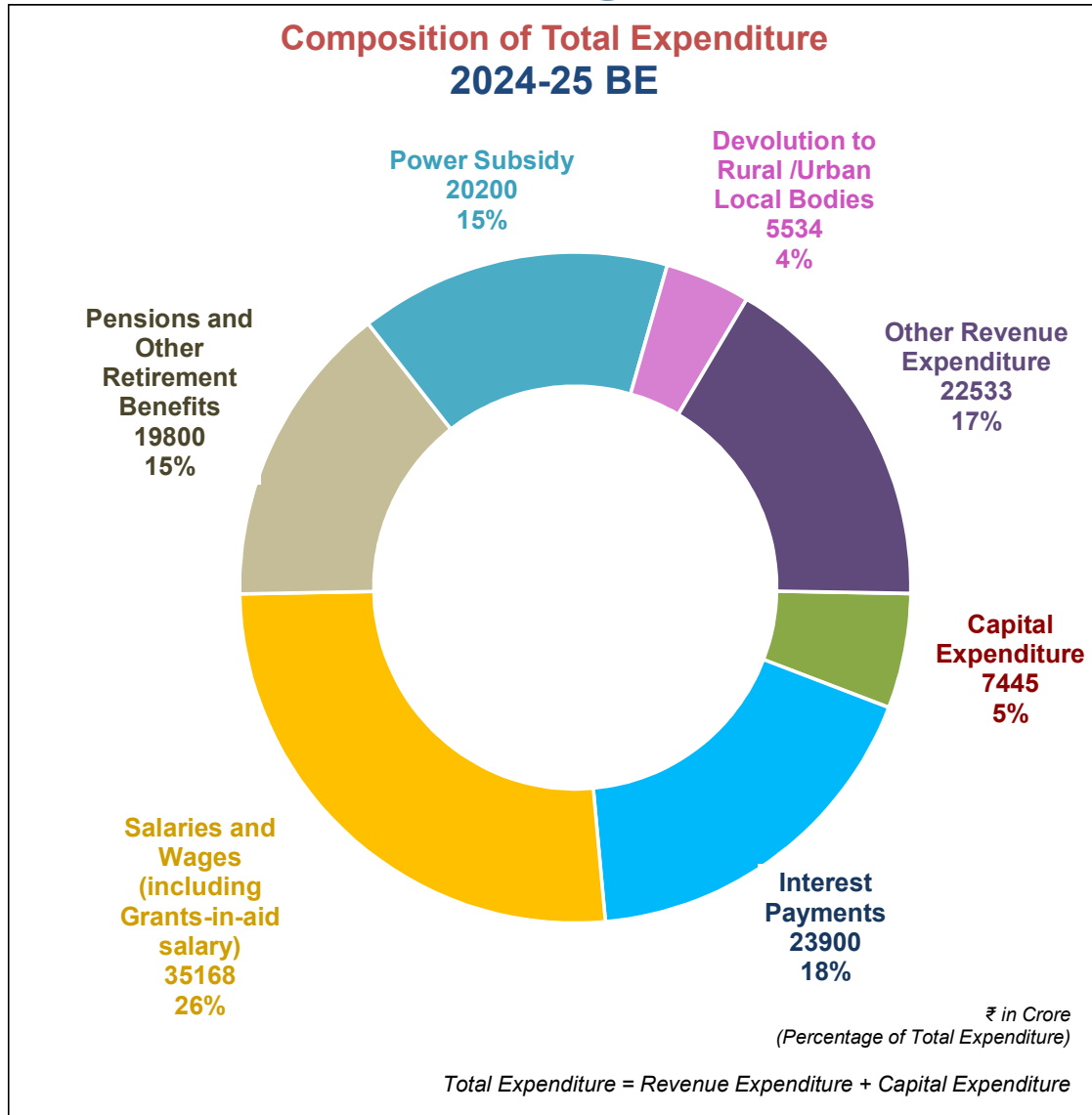
ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ

Note: Minor Variations due to rounding off.

Expenditure Trends

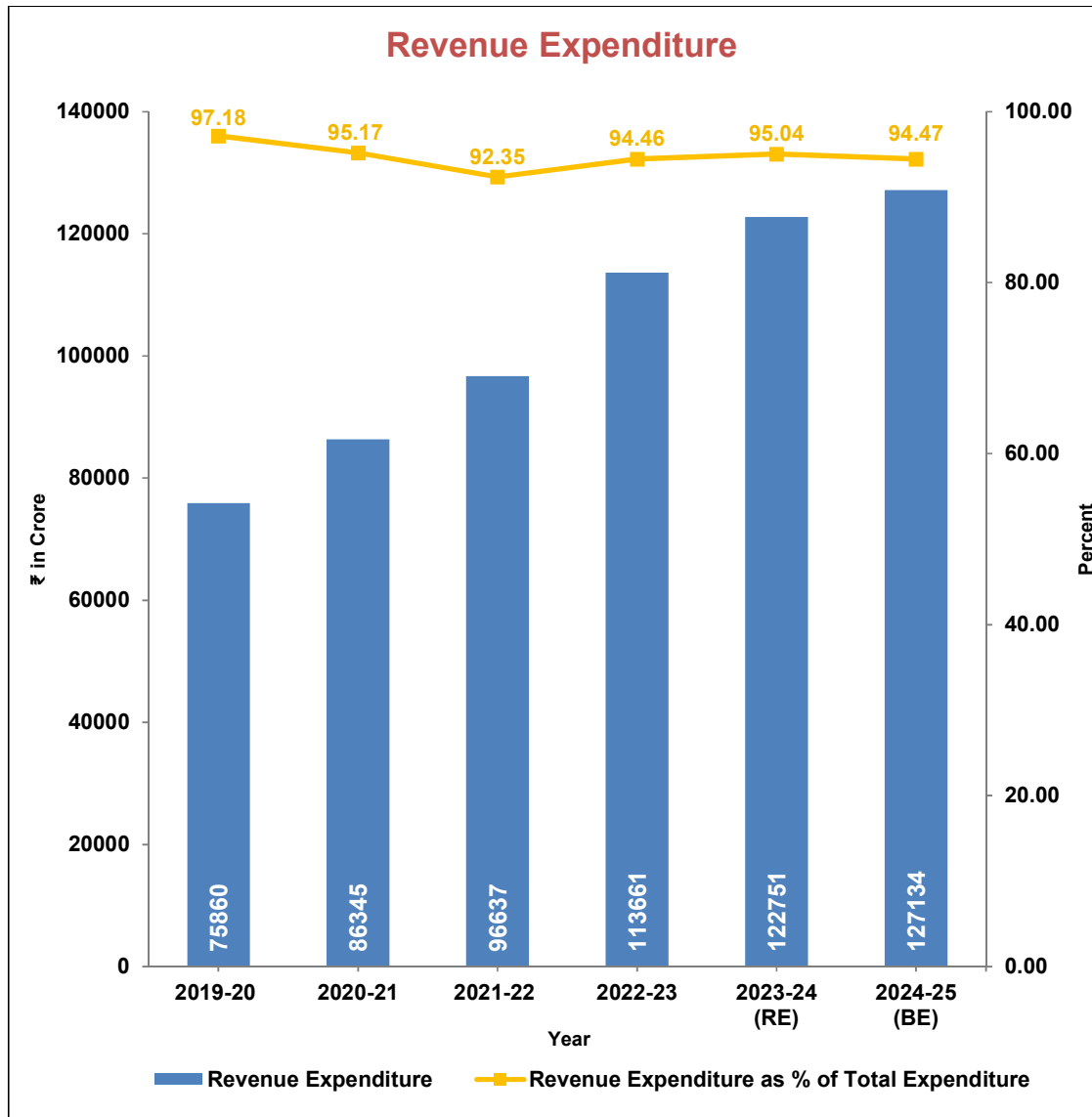
ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ

Note: Minor Variations due to rounding off.

Expenditure Trends

ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ

Note: Minor Variations due to rounding off.

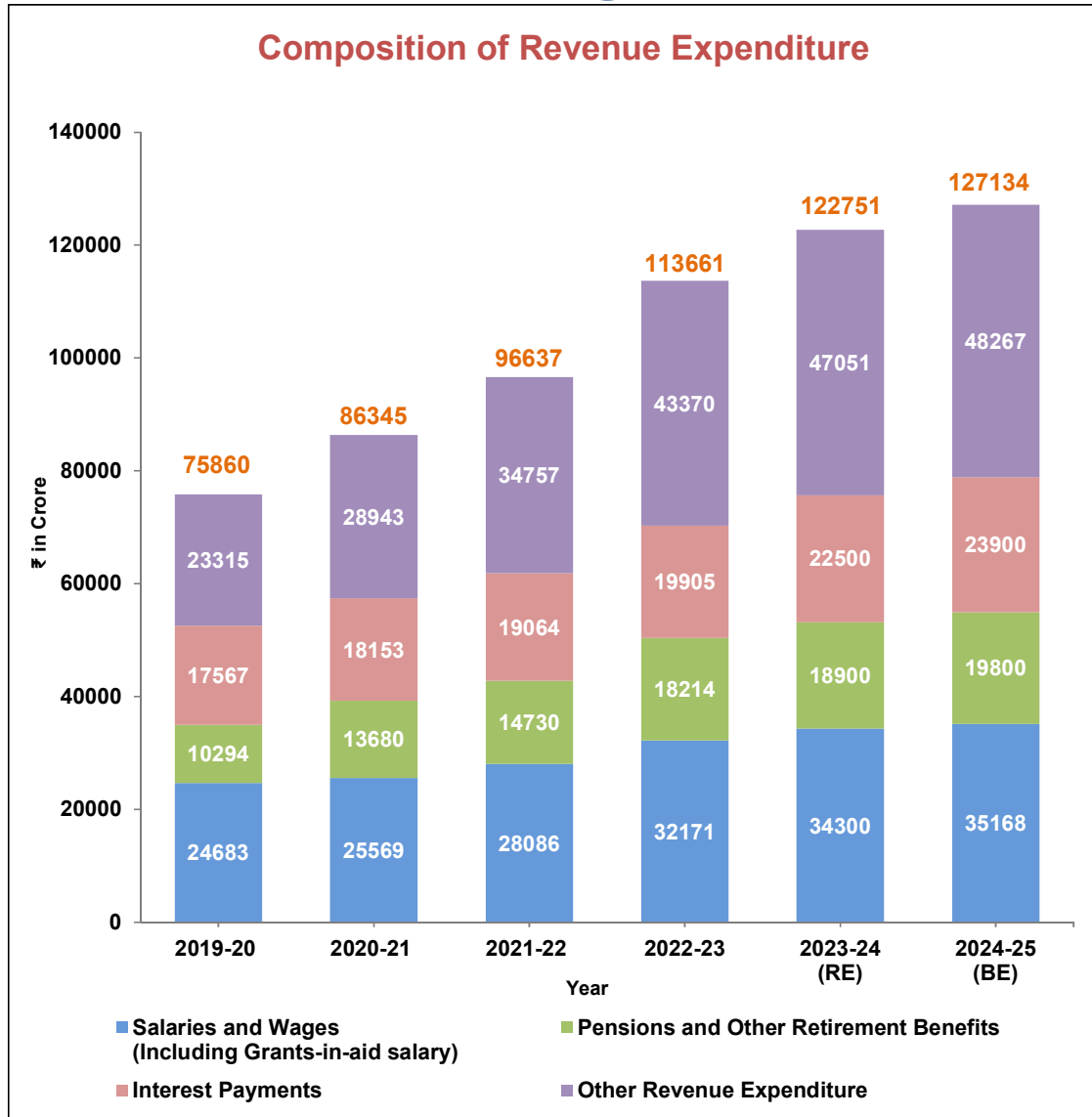
Total Expenditure = Revenue Expenditure + Capital Expenditure*

* Capital Expenditure for 2019-20 has been taken net of equity conversion of UDAY Bonds ₹ 15,628.26 Crore.

Source: Finance Accounts; Estimates for FY 2023-24 & 2024-25.

Expenditure Trends

ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ

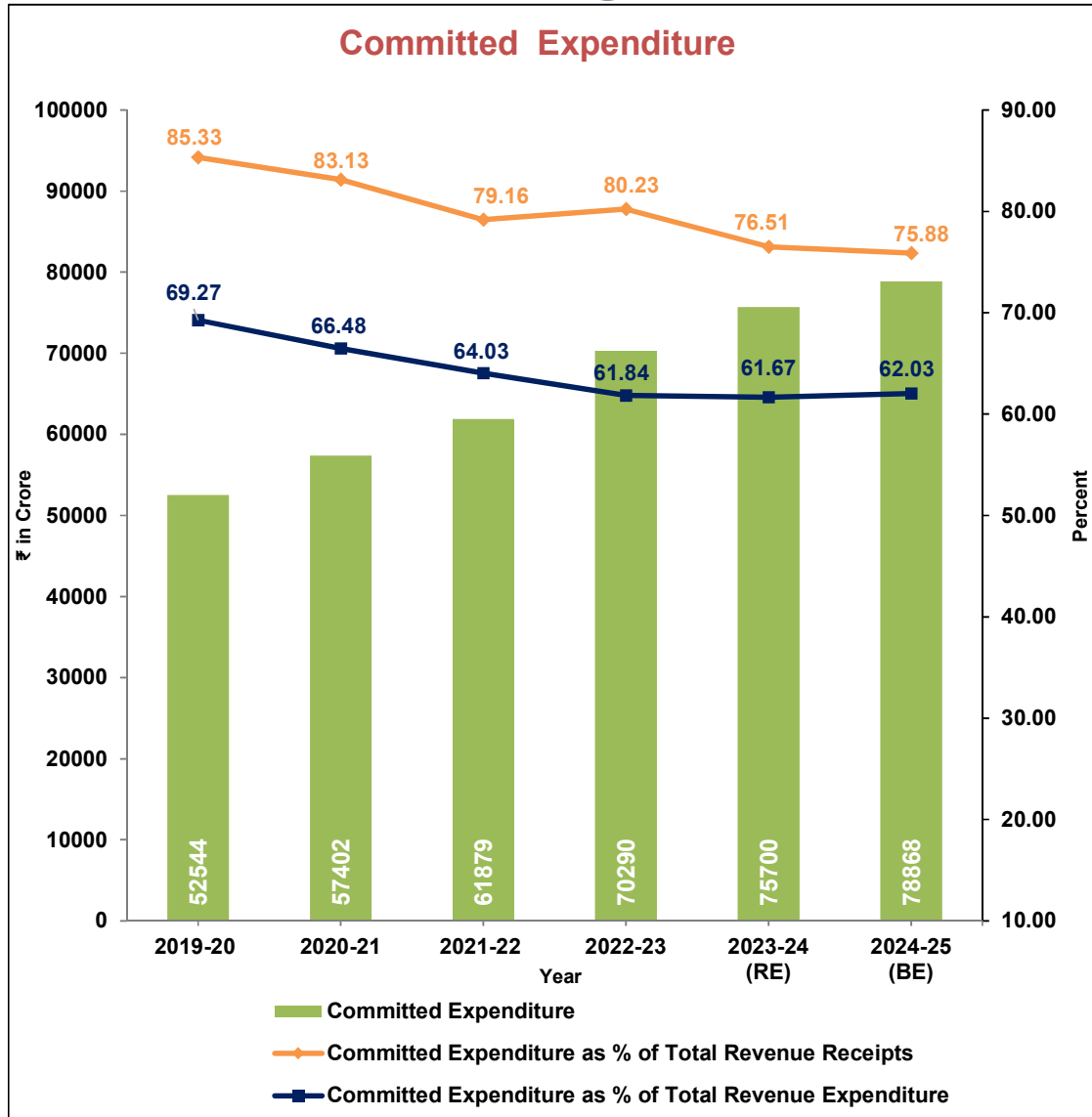

Note: Minor Variations due to rounding off.

Source: Finance Accounts; Estimates for FY 2023-24 & 2024-25.

Expenditure Trends

ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ

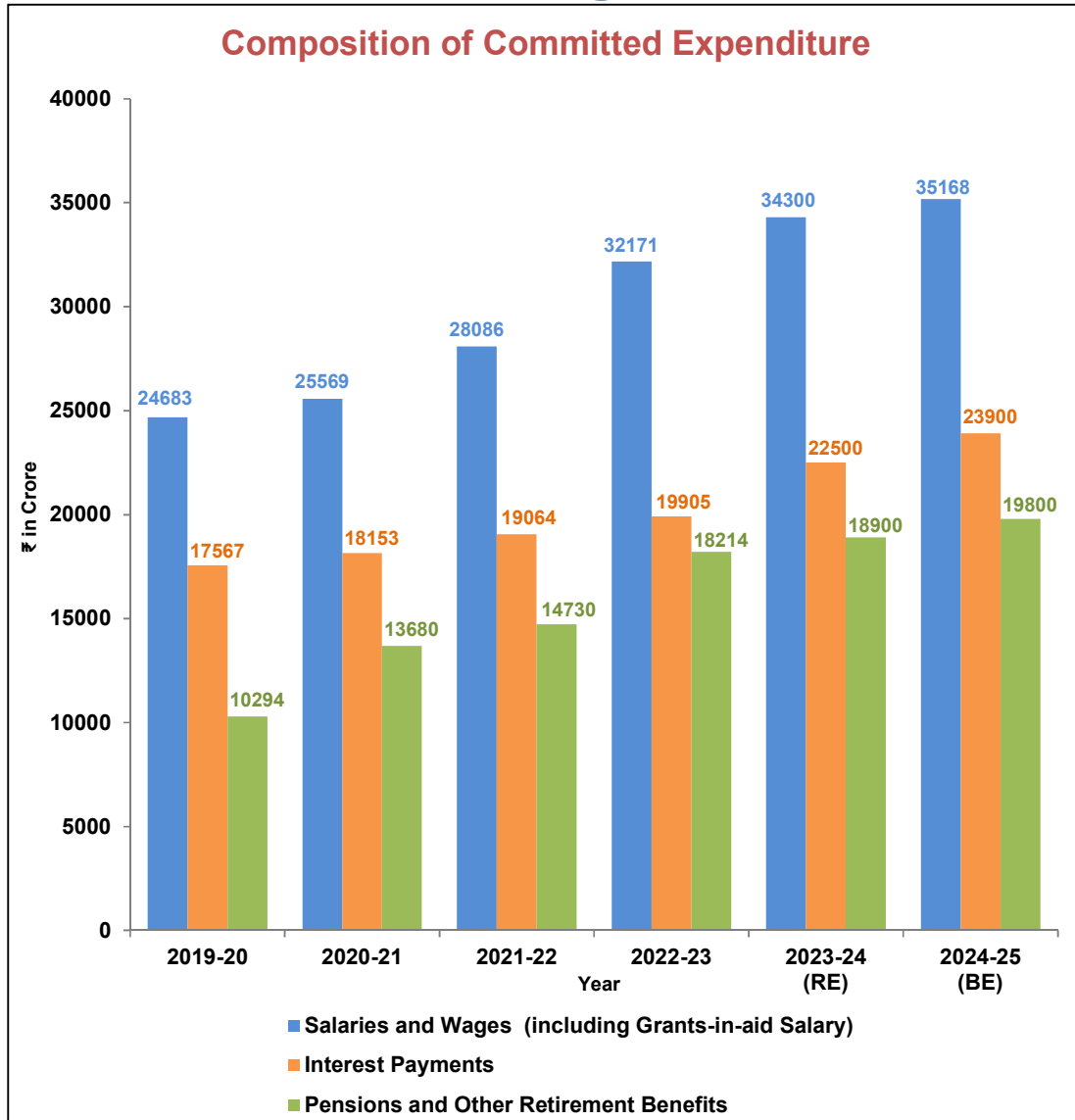
Note: Minor Variations due to rounding off.

Note: Committed Expenditure includes Salaries & Wages (R) (Including Grants-in-aid salary), Pensions & Other Retirement Benefits and Interest Payments.

Source: Finance Accounts; Estimates for FY 2023-24 & 2024-25.

Expenditure Trends

ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ

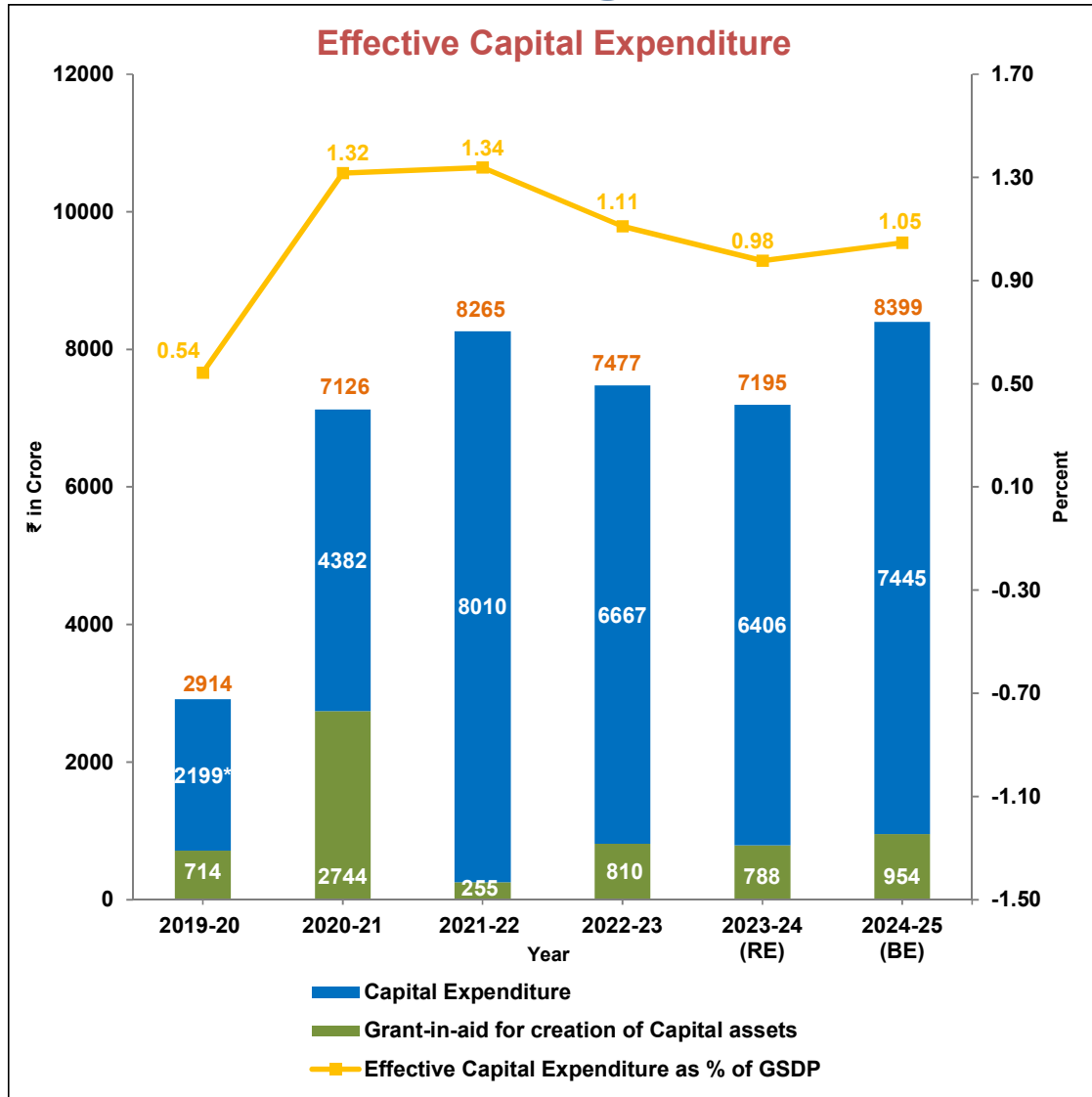

Note: Minor Variations due to rounding off.

Source: Finance Accounts; Estimates for FY 2023-24 & 2024-25.

Expenditure Trends

ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ

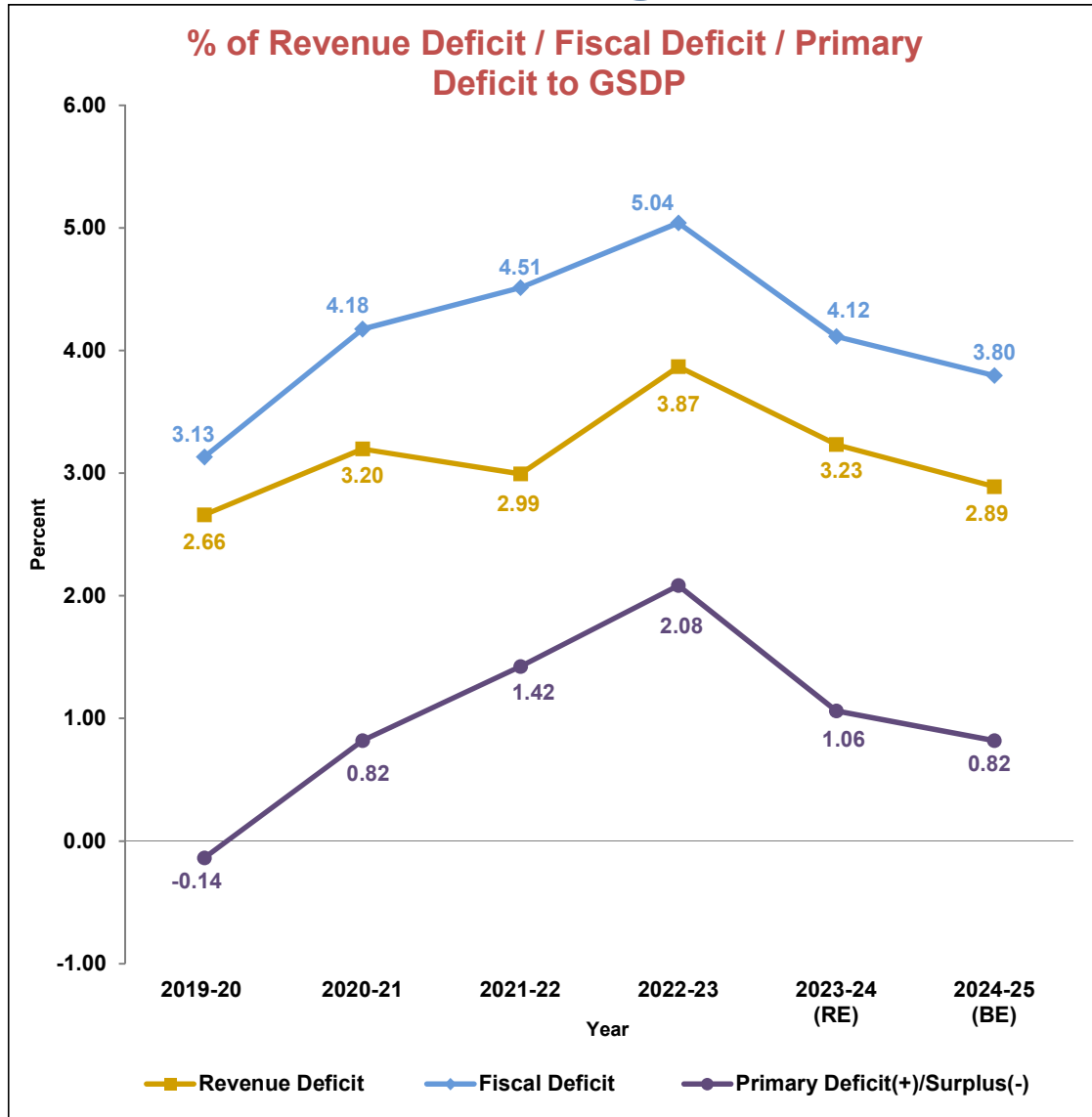
Note: Minor Variations due to rounding off.

*Capital Expenditure for 2019-20 has been taken net of equity conversion of UDAY Bonds ₹ 15,628.26 Crore.

Source: Finance Accounts; ESO Punjab; State Finances Audit Report (2022-23); Estimates for FY 2023-24 & 2024-25.

Deficit Trends

ਬਜਟ ਘਾਟਿਆਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ

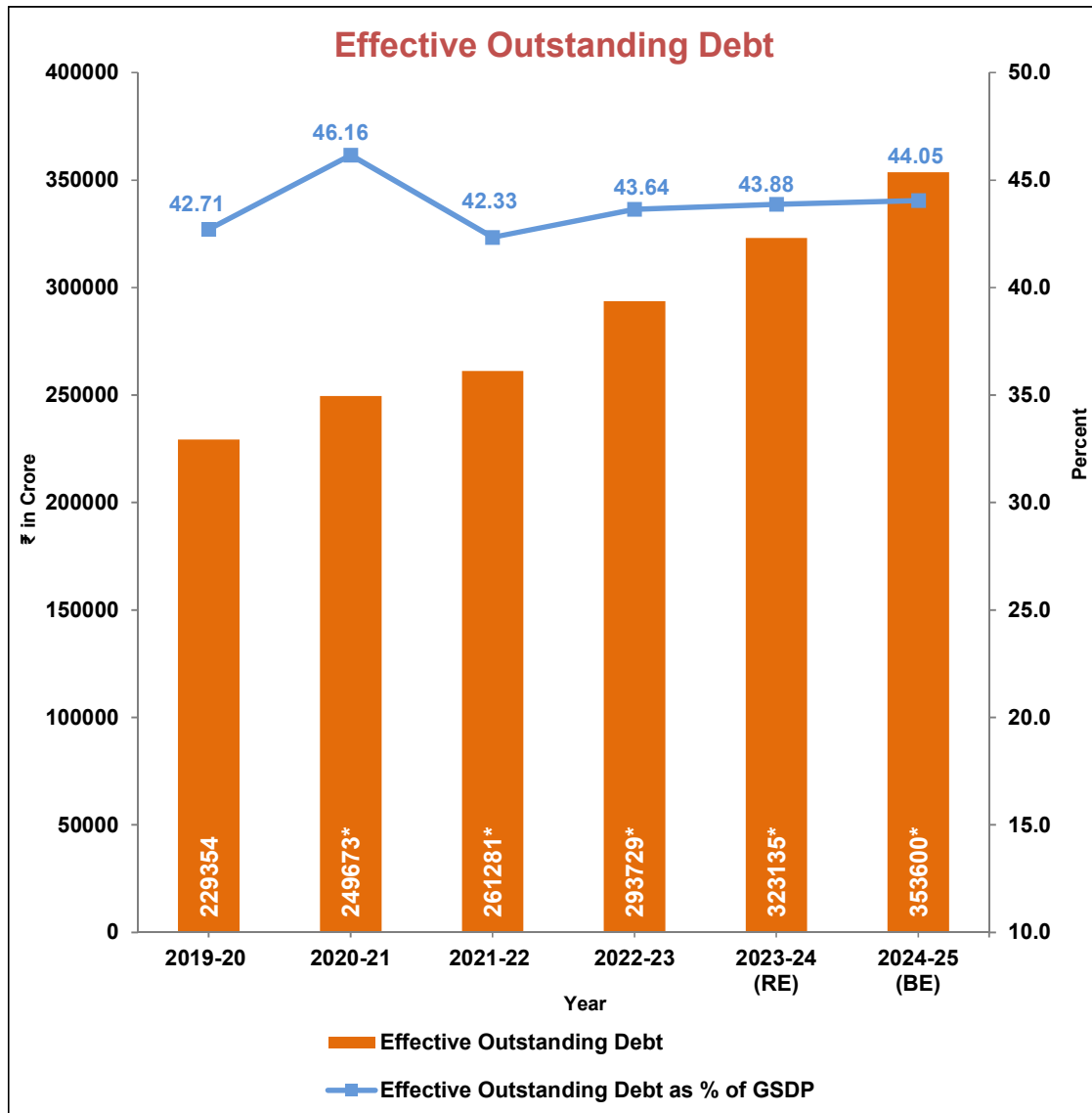

Note: Minor Variations due to rounding off.

Source: Finance Accounts; ESO Punjab; State Finances Audit Report (2022-23); Estimates for FY 2023-24 & 2024-25.

Debt Trend

ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ

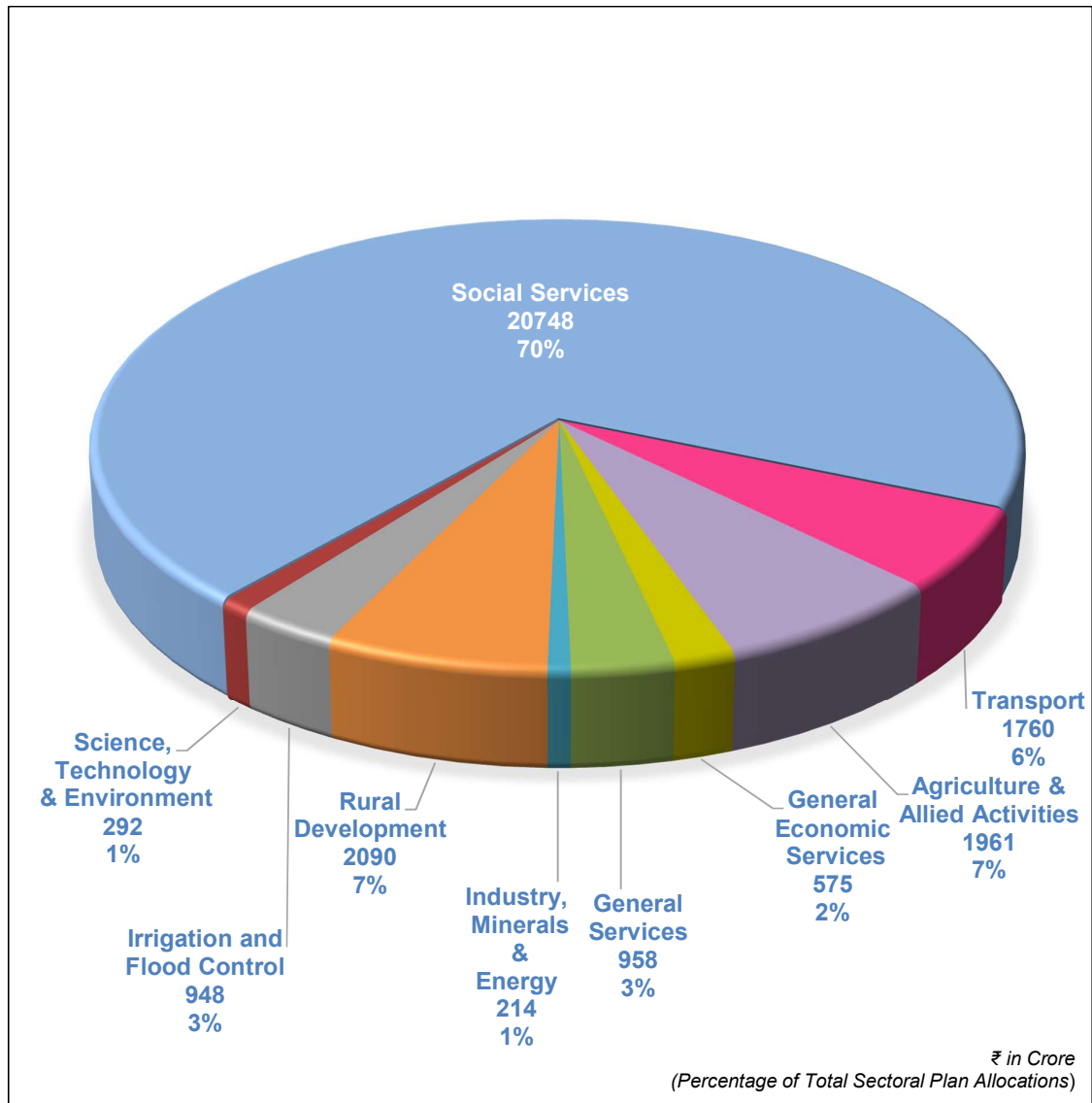

Note: Minor Variations due to rounding off.

* Excluding Back-to-Back Loans received from GOI in lieu of GST Compensation shortfall: ₹ 8,359 Crore (2020-21) and ₹ 20,491.41 Crore [2021-22, 2022-23, 2023-24 (RE) and 2024-25 (BE)].

Source: Finance Accounts; ESO Punjab; State Finances Audit Report (2022-23); Estimates for FY 2023-24 & 2024-25.

ਸੈਕਟਰ ਵਾਰ ਯੋਜਨਾ ਉਪਬੰਧ Sectoral Plan Allocation 2024-25 BE

Note: Minor Variations due to rounding off.

*Social Services include Art & Culture, Employment Generation, Defense Services Welfare, General Education, Housing, Industrial Training, Information & Publicity, Labour Welfare, Medical and Public Health, Nutrition, Social Security and Women & Child Development, Sports & Youth Services, Technical Education, Urban Development, Water Supply and Sanitation, Welfare of SCs, BCs and Minorities.

*General Economic Services include Secretariat Economic Services, Tourism, Census Survey and Statistics, and Civil Supplies.

*General Services include Home Affairs & Justice, Police Housing, Hospitality, Vigilance, Printing & Stationery, Other Administrative Services (MGSIPA), and Revenue & Rehabilitation.

*Agriculture & Allied Activities include Animal Husbandry, Cooperation, Crop Husbandry, Dairy Development, Fisheries, and Soil & Water Conservation.

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਵੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ 2024-25
Major New Initiatives 2024-25

ਮੱਦ Item	ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ (ਵਕਰੇੜਾਂ ਵਿਚ) Allocation (₹in crore)	
ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਖੇਤਰ	AGRICULTURE & ALLIED SECTORS	
ਫਸਲੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ	Crop Diversification Programmes	575
ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ	Sugarcane payment to farmers	390
ਖੇਤੀ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਸਬਸਿਡੀ	Power subsidy for Agriculture	9330
ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਬਾਗਬਾਨੀ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਾਧੇ ਲਈ - PAGREXCO	For value addition to agriculture and horticulture crops - PAGREXCO	75
SIDBI ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਬਾਗਬਾਨੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ	For undertaking various projects related to Horticulture with SIDBI assistance	250
ਬਾਇਓ ਫਰਟੀਲਾਈਜ਼ਰ ਪਲਾਂਟ ਲਈ ਅਤੇ ਵਾਜ਼ਬ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਉੱਚ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੀ ਸਿਲੇਜ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ	For Bio Fertilizer Plant and providing of high quality silage at reasonable prices	40
ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੰਡ ਮਿੱਲ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਈਥਾਨੋਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ	Setting up of a new Ethanol project at Gurdaspur Co-operative Sugar Mill	24
ਰਾਜ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਪੀ.ਏ.ਸੀ.ਐਸ. ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਨ	Computerization of State Cooperative Agricultural and Rural Development Bank and PACS	50
ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਜਲ ਸੰਭਾਲ ਤਹਿਤ 2 ਨਵੇਂ ਨਾਬਾਰਡ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ	Soil and Water Conservation including 2 New NABARD Projects	194
ਜੰਗਲਾਤ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ	FORESTRY & WILDLIFE	
ਪੰਕੋਪਾ	PUNCAMPA	157
ਗਰੀਨ ਪੰਜਾਬ ਮਿਸ਼ਨ	Green Punjab Mission	25
ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅਤੇ ਚਿੜੀਆਘਰ ਅਤੇ ਪਾਰਕਾਂ ਲਈ	For Wildlife Protection and Zoo & Parks	13
ਸਿੱਖਿਆ	EDUCATION	
ਸਕੂਲ ਆਫ਼ ਐਮੀਨੈਂਸ ਲਈ	For Schools of Eminence	100
ਬ੍ਰਿਲੀਐਂਸ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਲਈ	For Schools of Brilliance	10
ਅਪਲਾਈਡ ਲਰਨਿੰਗ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਲਈ	For Schools of Applied Learning	10
ਹੈਪੀਨੈਸ ਸਕੂਲਾਂ ਲਈ	For Schools of Happiness	10
ਮਿਸ਼ਨ ਸਮਰਥ	Mission Samrath	10

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਵੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ 2024-25
Major New Initiatives 2024-25

ਮੱਦ Item	ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ (ਵਕਰੇੜਾਂ ਵਿਚ) Allocation (₹in crore)	
ਸਮਗ੍ਰ ਸ਼ਿਕਸ਼ਾ ਅਭਿਆਨ	Samagra Shiksha Abhiyan	1593
ਮਿਡ-ਡੇ-ਮੀਲ ਸਕੀਮ	Mid-Day Meal Scheme	467
ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਸਮੇਤ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਮੁਫਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਈ	For Repair and Maintenance of School and for Free Books	140
ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ	Financial support for upkeep of government schools	82
ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰੂਫ ਟਾਪ ਸੋਲਰ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ	Installation of Roof Top solar system in government schools	80
ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਸਮੇਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ	Upgradation of Infrastructure including Boundary wall in government schools	80
ਪੰਜਾਬ ਨੌਜਵਾਨ ਉੱਦਮੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ	Punjab Young Entrepreneur Programme	15
ਪ੍ਰੀ-ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਜਮਾਤ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਰਦੀ	Uniform to Pre-Primary Class Students	35
ਉੱਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ	For schemes related to Higher Education	101
ਆਈ.ਟੀ.ਆਈਜ਼ ਅਤੇ ਪੌਲੀਟੈਕਨਿਕ ਕਾਲਜਾਂ ਲਈ	For ITIs and Polytechnic Colleges	525
ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਖੋਜ	MEDICAL EDUCATION & RESEARCH	
ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਅਤੇ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿਖੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਲਈ	For Medical College at Hoshiarpur and Kapurthala	100
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਵਿਖੇ ਤੀਜਾ-ਦਰਜਾ ਦੇਖਭਾਲ ਕੇਂਦਰ	Tertiary Care Center at Amritsar and Fazilka	40
ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ	Up-gradation of Infrastructure in Medical Colleges	170
ਪੰਜਾਬ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਲਿਵਰ ਐਂਡ ਬਿਲਰੀ ਸਾਇੰਸਜ਼	Punjab Institute of Liver and Biliary Sciences	18
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਲਜਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਂਟ - ਈਨ -ਏਡ	GRANT-IN-AID TO UNIVERSITIES & CONSTITUENT COLLEGES	1425
ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਯੁਵਕ ਸੇਵਾਵਾਂ	SPORTS & YOUTH SERVICES	
ਖੇਡ ਨਰਸਰੀਆਂ ਲਈ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅਪਗ੍ਰੇਡੇਸ਼ਨ ਲਈ	For Sports Nurseries and for upgradation of Infrastructure	50
ਮਹਾਰਾਜਾ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲਈ	For Maharaja Bhupinder Singh Punjab Sports University	34

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਵੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ 2024-25
Major New Initiatives 2024-25

ਮੱਦ Item	ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ (ਵਕਰੇੜਾਂ ਵਿਚ) Allocation (₹in crore)	
ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ	HEALTH & FAMILY WELFARE	
ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿਹਤ ਮਿਸ਼ਨ	National Health Mission	961
ਆਮ ਆਦਮੀ ਕਲੀਨਿਕ	Aam Aadmi Clinics	249
ਫਰਿਸ਼ਤੇ ਸਕੀਮ	FARISHTEY Scheme	20
ਆਯੁਸ਼ਮਾਨ ਭਾਰਤ ਲਈ- ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਰਬਤ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾ ਲਈ	For Ayushman Bharat- Mukh Mantri Sarbat Sehat Bima Yojana	553
ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਕੇਂਦਰਾਂ ਲਈ	For De-Addiction and Rehabilitation Centers	70
ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਿਹਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ	Punjab Urban Health Infrastructure	150
ਪੇਂਡੂ ਐੱਸ. ਡੀ.ਐੱਚ; 7 ਐਮਸੀਐਚ; 58 ਨਵੀਆਂ ਐਂਬੂਲੈਂਸਾਂ ਆਦਿ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਅਪਗ੍ਰੇਡ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ	Infrastructure upgradation and strengthening of Rural SDH; 7 MCH; 58 new ambulances etc.	100
ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਿਰਜਣ	EMPLOYMENT GENERATION	
ਪੰਜਾਬ ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਸੀ-ਪਾਈਟ ਕੇਂਦਰਾਂ ਲਈ	Punjab Hunar Vikas Yojana & for C-PYTE Centres	46
ਰਾਜ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਸੰਸਥਾ ਲਈ	For Preparatory Institutes of the State	17
ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਵਣਜ	INDUSTRIES & COMMERCE	
ਉਦਯੋਗਿਕ ਬਿਜਲੀ ਸਬਸਿਡੀ	Industrial Power subsidy	3089
ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ	Industrial Fiscal Incentives	50
ਭੋਜਨ, ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਮਾਮਲੇ	FOOD, CIVIL SUPPLIES & CONSUMER AFFAIRS	
ਘਰ-ਘਰ ਮੁਫਤ ਰਾਸ਼ਨ - ਰਾਸ਼ਨ ਦੀ ਡੋਰ-ਸਟੈਪ ਡਿਲੀਵਰੀ	Ghar Ghar Muft Ration - Door-step delivery of Ration	250
ਰੈਵੇਨਿਊ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਆਫਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ	REVENUE REHABILITATION & DISASTER MANGEMENT	
ਕੁਦਰਤੀ ਆਫਤਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ	Assistance to farmers during natural calamities	130

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਵੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ 2024-25
Major New Initiatives 2024-25

ਮੱਦ Item	ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ (₹ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ) Allocation (₹in crore)	
ਰੱਖਿਆ ਭਲਾਈ	DEFENCE WELFARE	
ਸੈਨਿਕ ਸਕੂਲ, ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਅਪਗ੍ਰੇਡ ਕਰਨ ਲਈ	For construction of new building and infrastructure up-gradation Sainik School, Kapurthala	5
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਵਾਰ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਖੇ 2 ਨਵੀਆਂ ਗੈਲਰੀਆਂ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ	For Upgrading & development of 2 new galleries at the War Memorial Complex in Amritsar	8
ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਮਲੇ	TOURISM & CULTURAL AFFAIRS	
ਵੱਖ-ਵੱਖ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ, ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਬਹਾਲੀ ਲਈ	For construction, maintenance and restoration of various memorials	30
ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬ੍ਰਾਂਡ ਚਿੱਤਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ	To create a brand image and publicity campaigns for promotion of the tourism sector	30
ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਨਿਆਂ	HOME AFFAIRS, JUSTICE & JAILS	
ਪੁਲਿਸ ਬਲਾਂ ਦਾ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ	Modernization of Police Infrastructure	427
ਪੁਲਿਸ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ	For purchase of police vehicles	60
ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ	To strengthen the Jails Infrastructure	547
ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ	SOCIAL WELFARE & SOCIAL JUSTICE	
ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਹਾਇਤਾ	Social Security Assistance	5925
ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੋਸ਼ਣ ਅਭਿਆਨ; ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਸਕੀਮ; ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਆਦਰਸ਼ ਗ੍ਰਾਮ ਯੋਜਨਾ; ਐਕਸੈਸੀਬਲ ਇੰਡੀਆ ਕੈਂਪੇਨ ਆਦਿ ਚਲਾਉਣ ਲਈ	For undertaking various welfare schemes such as Poshan Abhiyaan; Ashirwad Scheme ; Pradhan Mantri Adarsh Gram Yojana; Accessible India Campaign, etc	1053
ਪੋਸਟ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਸਕੀਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ	For providing Post Matric Scholarship Scheme	260
ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਪੁਲ	ROADS & BRIDGES	
ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ	For construction and Repair of Roads and Bridges	662
ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਗ੍ਰਾਮ ਸੜਕ ਯੋਜਨਾ-III	Pradhan Mantri Gram Sadak Yojana-III	600

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਵੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ 2024-25
Major New Initiatives 2024-25

ਮੱਦ Item	ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ (₹ਕਰੋੜਾਂ ਵਿਚ) Allocation (₹in crore)	
ਕੇਂਦਰੀ ਸੜਕ ਫੰਡ	Central Road Fund	160
ਪੇਂਡੂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ	Rural Infrastructure Development Fund	116
ਗ੍ਰੀਨਫੀਲਡ ਹਾਈਵੇ	Greenfield Highway	50
ਖੇੜਾ ਕਲਮੇਟ ਅਤੇ ਭੱਲਾੜੀ ਅਤੇ ਬੇਲਾ ਧਿਆਨੀ ਅਤੇ ਅਜੌਲੀ ਵਿਚਕਾਰ ਪੁਲਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ	Construction of bridges between Khera Kalmot & Bhalladi and Bela Dhyani & Ajauli	30
ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ	WATER SUPPLY & SANITATION	
ਸਵੱਛ ਭਾਰਤ ਮਿਸ਼ਨ (ਰੂਰਲ)	Swachh Bharat Mission (Rural)	285
ਮੌਜੂਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਲਈ	For replacement and rehabilitation of existing infrastructure	75
ਸਤਹੀ ਅਧਾਰਤ ਪਾਈਪ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ	For establishment of Surface-based piped water supply	40
ਜਲ ਸਰੋਤ	WATER RESOURCES	
ਹੜ੍ਹ ਕੰਟਰੋਲ ਅਤੇ ਨਹਿਰੀ ਸੁਧਾਰ ਲਈ	For Flood Control and Canal Improvement	29
ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ - ਪੁਨਰ ਨਿਰਮਾਣ/ ਰੀਮਾਡਲਿੰਗ / ਲਾਈਨਿੰਗ / ਰੀਲਾਈਨਿੰਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਾਇਕ ਕੰਮ	For various New Projects – Reconstruction / remodelling / lining / relining and other allied works	143
ਰਾਜਸਥਾਨ ਫੀਡਰ ਅਤੇ ਸਰਹਿੰਦ ਫੀਡਰ	Rajasthan feeder and Sirhind feeder	150
ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ	LOCAL GOVERNMENT & URBAN DEVELOPMENT	
ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਆਵਾਸ ਯੋਜਨਾ	Pradhan Mantri Awaas Yojana	510
ਅਟਲ ਮਿਸ਼ਨ ਫਾਰ ਰੀਜੂਵੇਨੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਅਰਬਨ ਟਰਾਂਸਫਾਰਮੇਸ਼ਨ (AMRUT-2)	Atal Mission for Rejuvenation and Urban Transformation (AMRUT-2)	394
ਸਵੱਛ ਭਾਰਤ ਮਿਸ਼ਨ (ਅਰਬਨ)	Swacchh Bharat Mission (Urban)	350
ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਫੰਡ	Punjab Municipal Development Fund	160
ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਆਜੀਵਿਕਾ ਮਿਸ਼ਨ	National Urban Livelihood Mission	28
ਸ਼ਹਿਰੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ (UIDF)	Urban Infrastructure Development Fund (UIDF)	322

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਵੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ 2024-25
Major New Initiatives 2024-25

ਮੱਦ Item	ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ (ਵਕਰੇੜਾਂ ਵਿਚ) Allocation (₹in crore)	
ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ	RURAL DEVELOPMENT & PANCHAYAT	
ਮਨਰੇਗਾ	MGNREGS	655
ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਸਿੰਚਾਈ ਯੋਜਨਾ	Pradhan Mantri Krishi Sinchai Yojana	20
ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਆਜੀਵਿਕਾ ਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗ੍ਰਾਮ ਸਵਰਾਜ ਅਭਿਆਨ	National Rural Livelihood Mission and Rashtriya Gram Swaraj Abhiyaan	140
ਆਵਾਜਾਈ	TRANSPORT	
ਮੁੱਖਮੰਤਰੀ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ	MukhyaMantri Tirath Yatra	25
ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ	For providing free travel facility to Women	450
ਪਾਵਰ	POWER	
ਘਰੇਲੂ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ	Free power to Domestic Consumers	7780
ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਊਰਜਾ ਸਰੋਤ	NEW & RENEWABLE ENERGY SOURCES	
ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਪੰਪਾਂ ਦਾ ਸੋਲਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ	Solarisation of Agricultural Pumps	65

ਬਜਟ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਸਰਲੀਕਰਨ

BUDGET TERMS DEMYSTIFIED

1. **ਬਜਟ**
ਬਜਟ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਬਾਕਾਇਦਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੈ।
 2. **ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ**
ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਗਰਾਹੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਰੀਆਂ ਵਸੂਲੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਲੀਆਂ, ਜਿਸ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਰਾਜ ਦਾ ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
 3. **ਚਾਰਜਡ ਖਰਚ**
ਰਾਜ ਦਾ ਚਾਰਜਡ ਖਰਚ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੋਂ ਲੈਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਜਾਂ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਇਹ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 4. **ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਅਧੀਨ ਖਰਚ**
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 266 ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਖਰਚ, ਸਿਵਾਏ ਚਾਰਜਡ ਖਰਚ ਤੋਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਅਜਿਹੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਅਧੀਨ ਖਰਚ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 5. **ਪੰਜੀਗਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ**
ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ, ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਘਟਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਪੰਜੀਗਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 6. **ਮਾਲੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ**
ਮਾਲੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਉੱਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਲਾਭ ਦੇ ਮੰਤਵ ਨਾਲ ਬਣੇ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਮਾਲੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਇਸ ਦੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਜਾਂ ਘਟਾਉਣਾ ਹੈ।
 7. **ਮਾਲੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ**
ਮਾਲੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਰ ਅਤੇ ਗੈਰ ਕਰ ਮਾਲੀਆਂ, ਕੇਂਦਰੀ ਕਰਾਂ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।
 8. **ਮਾਲੀ ਖਰਚ**
ਮਾਲੀ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਉਜਰਤਾਂ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਲਾਭ, ਦਫ਼ਤਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਖਰਚੇ, ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
 9. **ਮਾਲੀ ਘਾਟਾ**
ਮਾਲੀ ਘਾਟਾ, ਇਕ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਮਾਲੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਮਾਲੀ ਖਰਚੇ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਹੋਣਾ ਹੈ।
 10. **ਪੰਜੀਗਤ ਖਰਚ**
ਪੰਜੀਗਤ ਖਰਚ, ਪੰਜੀਗਤ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਲਈ ਬਜਟੀ ਰਾਖਵਾਂਕਰਣ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜੀਗਤ ਖਰਚ ਵਿਚਲੀਆਂ ਕਰਜ਼ ਅਦਾਇਗੀ ਵਰਗੀਆਂ ਮਦਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ।
 11. **ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ**
ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਗੈਰ ਕਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੈਰ ਕਰਜ਼ ਖਰਚ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
1. **BUDGET**
Budget is a statement of anticipated receipts and expenditure of the government for a financial year duly sanctioned by legislature.
 2. **CONSOLIDATED FUND**
All revenues and all receipts from the debt raised by the government are credited to a fund called the *consolidated fund* of the state.
 3. **CHARGED EXPENDITURE**
Charged expenditure of the state is the one which is not subject to vote by legislature, e.g. salaries of the Governor of the state or of the Judges of the High Court, and is charged to the consolidated fund of the state.
 4. **VOTED EXPENDITURE**
Article 266 of the constitution ordains that no expenditure out of the consolidated fund of the state, except charged expenditure, shall be incurred without the sanction of the legislature. Such expenditure incurred with the sanction of legislature is called *voted expenditure*.
 5. **CAPITAL TRANSACTION**
A transaction that either adds to or reduces from the assets held by the government or its outstanding liabilities is a *capital transaction*.
 6. **REVENUE TRANSACTION**
A *revenue transaction*, on the other hand does not have a similar effect on the assets or liabilities of the government. For an organization for profit, a revenue transaction reduces or adds to its profit.
 7. **REVENUE RECEIPTS**
Revenue receipts consist of state own tax and non-tax revenue, the devolution of central taxes and central grants-in-aid.
 8. **REVENUE EXPENDITURE**
Revenue Expenditure consists of salaries and wages, pension and retiral benefits, office and other administrative expenditure, subsidies and interest payments.
 9. **REVENUE DEFICIT**
Revenue deficit is excess of revenue expenditure over revenue receipts of the government in a financial year.
 10. **CAPITAL OUTLAY**
Capital Outlay is budgetary allocation for creation of capital assets. It does not include capital expenditure on items such as debt repayment.
 11. **FISCAL DEFICIT**
Fiscal Deficit is the excess of all non-debt expenditure over non-debt receipts in a financial year.

12. ਆਰੰਭਕ ਘਾਟਾ

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਰਜ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਾਗਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾਂ ਗੈਰ ਕਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਉੱਪਰ ਕੀਤੇ ਵਾਧੂ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਆਰੰਭਕ ਘਾਟਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

13. ਵਿਕਾਸ ਖਰਚ

ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖੇਤਰੀ ਮੱਦਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਆਰਥਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਆਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਸਿਹਤ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਦਿ) ਆਰਥਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਗਤੀ-ਵਿਧੀਆਂ, ਉਦਯੋਗ, ਬਿਜਲੀ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਆਦਿ) ਉੱਤੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਖਰਚੇ ਵਜੋਂ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

14. ਅਚੇਤ ਫੰਡ

ਅਚੇਤ ਫੰਡ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਵਾਣਿਤ ਉਹ ਫੰਡ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਰਾਜ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਵੱਲੋਂ ਅਚਨਚੇਤ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਇਖਤਿਆਰੀ ਫੰਡ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

15. ਜਨਤਕ ਲੇਖਾ

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜਨਤਕ ਲੇਖੇ ਵਿਚ ਉਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨੂੰ ਉਪਾਅ ਤੇ ਸਾਧਨ ਪੇਸ਼ਗੀ ਵਜੋਂ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਕ ਬੈਂਕਰ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਕਿ ਲੋੜ ਪੈਣ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਢਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

16. ਉਪਾਅ ਤੇ ਸਾਧਨ ਪੇਸ਼ਗੀ

ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਪਾਅ ਤੇ ਸਾਧਨ ਪੇਸ਼ਗੀ ਵਜੋਂ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਬੈਂਕਰ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਕਿ ਲੋੜ ਪੈਣ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਢਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

17. ਓਵਰ ਡਰਾਫਟ

ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰ ਡਰਾਫਟ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਓਵਰ ਡਰਾਫਟ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 14 ਕਾਰਜੀ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏ ਉਪਾਅ ਤੇ ਸਾਧਨ ਪੇਸ਼ਗੀ ਸੀਮਾ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਪੰਜ ਕਾਰਜੀ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰਗਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

18. ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ

ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਬਾਂਡ ਆਦਿ ਤੋਂ ਉਗਰਾਹਿਆ ਗਿਆ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ।

19. ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ

ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਸਬੰਧੀ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਹਨ।

20. ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਦੇਣਦਾਰੀ

ਸਰਕਾਰੀ ਅਮਲੇ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਉਜਰਤਾਂ, ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਸਬੰਧੀ ਲਾਭ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਸਮੇਤ ਕਰਜ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਦੇਣਦਾਰੀ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

12. PRIMARY DEFICIT

Primary Deficit is the excess of government spending except for debt-servicing costs over non debt receipts.

13. DEVELOPMENT EXPENDITURE

Government expenditure is classified into various sectoral heads such as social services, economic services, general and administrative services. The expenditure on social services (health, education and social security etc.) and economic services (agriculture and allied activities, Industries, power, transport etc.) is classified as *Development Expenditure*.

14. CONTINGENTY FUND

Contingency fund is a fund placed at the disposal of the governor of the state of meet unforeseen expenditure pending sanction by legislature.

15. PUBLIC ACCOUNT

Public Account of the government consists of transactions which do not form parts of government own revenues and expenditure. The advances given to or deposits kept by individuals or organization with the government or by employees like GPF deposits etc. fall in this category. In such cases the government acts like a banker.

16. WAYS AND MEANS ADVANCE

The Reserve Bank of India allows a specified amount as *ways and means advance* to the state government, to which its acts as a banker, which state can draw when required.

17. OVERDRAFT

Reserve Bank of India also allows *overdraft* facility to state governments. Overdraft has to be cleared in 14 working days and the portion of overdraft above the amount equal to normal ways and means advance limit must be cleared within 5 working days.

18. PUBLIC DEBT

Public debt is the debt raised by the government by issuing bonds etc.

19. INTEREST PAYMENTS

Interest payments are payments on account of interest on debt of the government.

20. COMMITTED LIABILITY

The salaries and wages of the government staff, the pension the retiral benefits of pensioners and the debt servicing including interest payments are treated as *committed liability* of the government.